

EUROKRATT

Anna-Maria Penu:

**Hispaania mõtteviis
edendab Euroopat**

**Kuidas käib ühinemine
eurotsooniga?**

**Van Rompuy ja Ashtoni
tuleristsed**

Eesti naine Pakistanis

**Rändnäitus kommunismi
varisemisest:
Hüvasti, Charlie!**

Julge pealehakkamine on pool võitu

TOIVO KLAAR, EUROOPA KOMISJONI EESTI ESINDUSE JUHT

Tänaseks olen loodetavasti läbinud Tartu maratoni. Ja kui mitte, ei ole ka hullu – oluline on katsetada. Katsetama peab, sest kui ei proovi, ei saagi kunagi teada, kas miski oleks võib-olla siiski võimalik olnud. Ja see jääb kripeldama. Usun, et nii mõnelgi USA diplomaadil võis olla “mis oleks olnud, kui...” mõtteid 1930ndatel aastatel, kui Euroopa libises vastupandamatult uue sõja poole. Oli ju Ameerika Ühendriikide keeldumine osalusest Rahvasteliidus põhjuseks, miks see organisatsioon nii nõrgaks jäi ega suutnud vastu seista totalitarismi pealetungile Euroopas. Võib-olla ei oleks niikuinii suutnud, aga USA eemalolek nõrgestas kindlasti oluliselt Rahvasteliitu ja vähendas selle töö- ja mõjuvõimu.

Rahvasteliidu saatus kannustas koos Versailles’ rahu karmide õppetundidega maailmasõja võitnud lääneriikide poliitikuid tegudele: sõjajärgne maailmakord ei tohtinud korrata kahekümnendatel aastatel tehtud vigu. Kättemaksuhimu pidi jääma tagaplaanile ja Saksamaa – või vähemalt selle vaba, läänepoolne osa – olema täisväärtuslik osa demokraatlikust Euroopast. Samuti ei tohtinud USA enam Euroopale selga keerata, vaid pidi jääma

osaliseks selle maailmajao poliitikas. Ta pidi üritama luua uut maailmakorda, sest verine minevik ei tohtinud korduda. Kui see poleks ka õnnestunud, ei oleks olukord mingil juhul saanud hullem, kui see oli enne maailmasõda.

Kuid võita oli palju – ja see kannustas Prantsusmaa visonäärseid poliitikuid Robert Schumani ja Jean Monnet’ d käima välja julgeid teese Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse loomise kohta. See ei olnud bürookraatlik harjutus paberil, vaid erakordset teotahet nõudev plaan möödunud sajandite vastuolude ületamiseks ja Uue Euroopa loomiseks. Katsetama pidi, sest tegematajätmine oleks olnud kuritegelik.

Sel aastal tähistame 9. mail Schumani deklaratsiooni 60. aastapäeva. See on deklaratsioon, mis sündis Teise maailmasõja lõpu viiendal aastapäeval. Mõlemad, nii Teise maailmasõja lõpu 65. kui ka Schumani deklaratsiooni 60. aastapäev on olulised. Oli ju teine rajatud esimese õppetundidele. Euroopa Liit on kõige otsesemas mõttes Teise maailmasõja tulemus; kuigi see on põhimõtteliselt hea ja kasulik moodustis oma liikmetele, oli ikkagi vaja Teise maailmasõja õudusi, et panna otsustajaid ühes suunas tegutsema. Enne Teist maailmasõda oleks ettepanek ühendada

Prantsusmaa ja Saksamaa sõe- ja terasetootmine tekitanud homeerilisi naeruhoo; pärast Teist maailmasõda tundus möödapääsmatu, et seda tuli vähemalt üritada. Seega, kuigi Teise maailmasõja lõpp tõi Kesk- ja Ida-Euroopa riikidele kaela uusi kannatusi, ei ole ometi vastuolu sõja lõpu aastapäeva tähistamise ja Euroopa päeva tähistamise vahel ühel ja samal päeval.

Ja mis on selle katsetuse tulemus? Maailma suurimaid majandusjõude ja suurim arenguabi andja, mille liikmesriikide vahel liiguvad inimesed ja kaubad tõketeta; Euroopa rahvad saavad teineteisega nii vabalt suhelda, nagu ei kunagi varem. Keegi ei pane enam imeks, et lennataks Rooma läbi Praha, käiakse väljamüüke uurimas Helsingis või et naabri laps õpib Saksamaal. See tundub nii loomulik, ent selleks oli vaja suurt julgust, ettenägelikkust ja, mis kõige enam, pealehakkamist. Soovin taolist pealehakkamist, nagu oli nendel tarkadel meestel, meile kõigile, et oleksime nii isiklikul, perekondlikul, ettevõtte aga ka riigi tasemel valmis proovima uusi teid ja katsetama uusi võtteid. Kui ei tule välja, pole hullu. Aga kui ei katseta, siis jääb võib-olla kripeldama. **ek**

Lühidalt

Kultuuripealinnad 2010 Essen, Pécs ja Istanbul alustavad põneva programmiga

Saabunud aasta Euroopa kultuuripealinnadeks on valitud Saksamaa Ruhri piirkond koos Esseni linnaga, Pécs Lõuna-Ungaris ja Istanbul Türgis. Kolm Euroopa linna on valmis alustama kogu aasta kestvat kultuuripidu näituste, muusika ja teatriga. Istanbul 2010 kultuuriaasta ühe tähtsündmusena leiab 7. juunil toimul rahvusvahelisel muusikafestivalil aset Arvo Pärdi uudisteose “Adam’s Lament” (“Aadama itk”) maailma esmaesitlus. **ek**

Haiti maavärinas kannatanud saavad abi euroliidult

EL on Haitile eraldanud juba 400 miljonit eurot, Haitile on suundunud ka vähemalt 300 Euroopa Liidu sõjaväepolitseinikku, et aidata säilitada korda selles maavärina poolt räsitud riigis. Kohal on ligikaudu 700 ELi eksperti, kes koordineerivad toidu, ravimite, tekkide, telkide, vee ja kütuse jagamist. EL on juba pikka aega olnud üks Haiti peamisi rahastajaid. Eelmisel aastal eraldas EL Haitile 7 miljardit eurot, et leevendada alatoitumust ja vähendada laste suremust ning valmistada riiki ette humanitaarkriisiks või loodusõnnetuseks. **ek**

Taime- ja loomaliikide säilimine jätkuvalt ohus

ÜRO on kuulutanud 2010. aasta rahvusvaheliseks bioloogilise mitmekesisuse aastaks. ELil on aga valmimas kava liikide pikaajalise säilitamise tagamiseks aastani 2020. Aasta lõpuks peaks ELil olema bioloogilise mitmekesisuse valdkonnas järgmiseks 10 aastaks olemas selge strateegia. Kaitsmaks loomi, agu näiteks Iberia ilves, keda on alles 100 isendit, töötab EL välja uue pikaajalise lähenemise järgmiseks 40 aastaks – koguni aastani 2050. ÜRO arvestuste kohaselt kaovad liigid 100 kuni 1 000 korda kiiremini kui on loomulik väljasuremise kiirus. Kolmandik 1,75 miljonist teadaolevast looma- ja taimeliigist on ohustatud. **ek**

Eestlased said noorte tõlkevõistluselt kaks võitu

11. veebruaril tehti teatavaks kolmandat korda Euroopa Komisjoni korraldatud kooliõpilaste tõlkevõistluse Juvenes Translatores võitjad – kokku 27 noort. Eesti võitjana sõidab auhinnareisile Brüsselisse Gustav Adolphi Gümnaasiumi õpilane Reti Maria Vahtrik (tõlge prantsuse keelest eesti keelde). Üllatuslikult oli lisaks siinsele võitjale Eestist pärit ka Luksemburgi koolide parim noor tõlkija – auhinna vääriliseks hinnati Euroopa kooli õpilase Seio Saks tõlge inglise keelest eesti keelde. Reisil avaneb noortel keelehuvilistel võimalus tutvuda ka tõelise ELi tõlkija tööga. **ek**

Eurokratt

Euroopa Komisjoni Eesti esindus
Rävala 4, Tallinn 10143
telefon 626 4400
faks 656 4401
e-post info@euroopaliit.ee
www.euroopaliit.ee

Toimetuse kollegium: Hannes Rumm, Mai Vöörmann, Karl Martin Sinijärv, Peep Vain, Indrek Treufeldt, Erik Terk
Teostus: KPMS

Kaanefoto: Riina Varol

Fotod: Istockphoto, Euroopa Komisjon, Arno Mikkor, Wojtek Antonov, Adam C Taylor, Indrek Kasesalu, Mihkel Maripuu, Liis Treimann, Sille Annuk, Mari Kaljuste, Vahur Lõhmus

Trükk: Uniprint

Tiraaž: 50 000

Ajakirja tekstid ei kajasta Euroopa Komisjoni ametlikke seisukohti.

Hillar Mets

- 2 Kolumn
Toivo Klaar: Julge pealehakkamine on pool võitu
- 4–5 Uus Euroopa Komisjon
- 6–7 Tegija
Esimesed sammud uues ametis:
Herman Van Rompuy ja Catherine Ashton
- 8–10 Persoon
Anna-Maria Penu:
Hispaania toob ELi uue mõtteviisi
- 11 Essee
Marek Tamm:
Kuidas kirjutada Euroopa ühisajalugu?
- 12–13 Aktuaalne
Euro saamiseks peab Eesti võitma terve ELi toetuse
- 14–16 Reisikiri
Kuidas Eesti naine Pakistani sattus
- 17 Noor
Euroopa suurim ekstreemspordifestival
Simpel Session 10
- 18–19 Kultuur
Hüvasti, Charlie! ehk kommunismi kokkuvarisemisest teise pilguga
- 20–22 Kasulik EL
Uus haiglakorpus – samm uude sajanõusse
Tasuta jätkuõpe aitab pooliku haridustee lõpuni käia
- 23 Infokeskus
Kevadised Euroopa filmide õhtud

Saage tuttavaks: Euroopa Komisjoni uus meeskond

Euroopa Parlament on aastateks 2010-2014 ametisse kinnitanud Euroopa Komisjoni värskesse koosseisu, meeskond alustas tööd veebruari alguses.

Euroopa Komisjoni uut meeskonda hakati kokku panema juba septembris, kui president Barroso sai parlamendilt toetuse teiseks ametiajaks. Lissaboni lepingu hilinenud ratifitseerimise tõttu plaanitud kolm kuud hiljem tööle hakanud uude komisjoni kuulub koos president Barrosoga 27 liiget – üks volinik igast ELi liikmesriigist. Neist neliteist, kaasa arvatud president, töötasid ka komisjoni eelmises koosseisus.

JOSÉ MANUEL BARROSO (PORTUGAL)
President

Haridus: õigus, Euroopa õpingud, politoloogia
Tahtsamad ametikohad: alates 1985 valiti kuus korda järjest Portugali parlamendi liikmeks, 2002 sai Portugali peaministriks. Euroopa Komisjoni president 2004–2009.

VIVIANE REDING (LUKSEMBURG)
Asepresident, õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik

Haridus: humanitaarainedused
Tahtsamad ametikohad: 1989–1999 Euroopa Parlamendi liige, alates 1999 Euroopa Komisjoni liige.

SIIM KALLAS (EESTI)
Asepresident, transpordivolinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 1995–1996 välisminister, 1999–2002 rahandusminister, 2002–2003 peaminister, 2004 Euroopa Komisjoni liige, alates novembrist 2004 Euroopa Komisjoni asepresident.

ANTONIO TAJANI (ITAALIA)
Asepresident, tööstuse ja ettevõtluse volinik

Haridus: õigus
Tahtsamad ametikohad: valitud 1994, 1999 ja 2004 Euroopa Parlamenti, Euroopa Rahvapartei fraktsiooni juhatuse liige, Euroopa tulevikukonveni liige, alates 2008 Euroopa Komisjoni asepresident.

JANEZ POTOČNIK (SLOVEENIA)
Keskonnavolinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 1998–2004 Sloveenia ELiga ühinemise läbirääkimiste delegatsiooni juht, 2002–2004 Euroopa asjade minister, alates 2004 Euroopa Komisjoni liige.

ANDRIS PIEBALGS (LÄTI)
Arengeküsimuste volinik

Haridus: füüsika
Tahtsamad ametikohad: 1990–1993 haridusminister, 1994–1995 rahandusminister, alates 2004 Euroopa Komisjoni liige.

CATHERINE ASHTON (ÜHENDKUNINGRIIK)
Esimene asepresident, liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 2001–2006 haridusminister, põhiseaduslike küsimuste minister ja justiitsminister, alates 2007 ülemkoja juht ja valitsusnõukogu lordpresident, alates 2008 Euroopa Komisjoni liige.

JOAQUÍN ALMUNIA (HISPAANIA)
Asepresident, konkurentsivolinik

Haridus: õigus, majandus, juhtimine
Tahtsamad ametikohad: 1982–1986 tööhöive- ja sotsiaalminister, 1986–1991 avaliku halduse minister, alates 2004 Euroopa Komisjoni liige.

NEELIE KROES (HOLLAND)
Asepresident, digitaalarengu volinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 1982–1989 transpordi- ja telekommunikatsiooniminister, alates 2004 Euroopa Komisjoni liige.

MAROŠ ŠEFČOVIČ (SLOVAKKIA)
Asepresident, institutsioonidevaheliste suhete ja haldusküsimuste volinik

Haridus: majandus, rahvusvahelised suhted, Euroopa õigus
Tahtsamad ametikohad: 1998–2002 suursaadik Iisraelis, 2004–2009 suursaadik Slovakkia alalises esinduses ELi juures, alates 2009 Euroopa Komisjoni liige.

OLLI REHN (SOOME)
Majandus- ja rahandusküsimuste volinik

Haridus: majandus, rahvusvahelised suhted, ajakirjandus, politoloogia, rahvusvaheline poliitiline ökonomia
Tahtsamad ametikohad: 1991–1995 Soome parlamendi liige, 1995–1996 Euroopa Parlamendi liige, alates 2004 Euroopa Komisjoni liige.

MICHEL BARNIER (PRANTSUSMAA)
Siseturu ja teenuste volinik

Haridus: ärijuhtimine
Tahtsamad ametikohad: 1993–1995 keskonnaminister, 1999–2004 Euroopa Komisjoni liige, 2004–2005 välisminister, 2007–2009 põllumajandusminister, alates 2006 Euroopa Rahvapartei asepresident, 2009 valiti Euroopa Parlamenti.

ANDROULLA VASSILIOU (KÜPROS)
Hariduse, kultuuri, mitmekeelsuse ja noorsooküsimuste volinik

Haridus: õigus, rahvusvahelised suhted
Tahtsamad ametikohad: 1996–2006 Küprose esindajatekoja liige ja tihenenud demokraatide liikumise esindaja, 2001–2006 Euroopa Liberaalsete Demokraatide ja Reformierakonna asepresident, alates 2008 Euroopa Komisjoni liige.

KAREL DE GUCHT (BELGIA)
Kaubandusvolinik

Haridus: õigus
Tahtsamad ametikohad: 1980–1994 Euroopa Parlamendi liige, 1995–2003 Flaami parlamendi liige, 2003–2009 Belgia esindajatekoja liige, 2008–2009 peaministri asetäitja, alates 2009 Euroopa Komisjoni liige.

MÁIRE GEOGHEGAN-QUINN (IIRIMAA)
Teaduse ja innovatsiooni volinik

Haridus: õpetajaharidus
Tahtsamad ametikohad: alates 1975 Iiri parlamendi liige ja pidanud ministriametit (kokku kuuel korral), alates 2000 Euroopa Kontrollikoja liige.

MARIA DAMANAKI (KREEKA)
Merendus- ja kalandusajade volinik

Haridus: keemia
Tahtsamad ametikohad: 1977–1993, 2000–2003 ja 2004–2009 Kreeka parlamendi liige, sotsialistliku partei fraktsiooni esinaine eri parlamendikomisjonides ning Euroopa Nõukogu, Lääne-Euroopa Nõukogu ja NATO Parlamentaarsete Assamblee liige, alates 2009 Kreeka parlamendi välis- ja julgeolekukomisjoni esimees.

JOHANNES HAHN (AUSTRIA)
Regionaalpoliitika volinik

Haridus: filosoofia
Tahtsamad ametikohad: 1996–2003 Viini liidumaa parlamendi liige, 2003–2007 Viini liidumaa valitsuse liige, alates 2007 teadusuuringute minister.

ŠTEFAN FÜLE (TŠEHHI)
Laienemise ja naabruspoliitika volinik

Haridus: filosoofia, rahvusvahelised suhted
Tahtsamad ametikohad: 1998–2001 suursaadik Leedus, 2003–2005 suursaadik Ühendkuningriigis, 2009 Euroopa asjade minister.

CECILIA MALMSTRÖM (ROOTSI)
Siseküsimuste volinik

Haridus: politoloogia
Tahtsamad ametikohad: 1999–2006 Euroopa Parlamendi liige, alates 2006 ELi asjade minister, alates 2007 Rootsi Liberaalse Rahvapartei aseesimees.

DACIAN CIOLOȘ (RUMEENIA)
Põllumajanduse ja maaelu arengu volinik

Haridus: põllumajandus
Tahtsamad ametikohad: 2007. aastal põllumajanduse ja maaelu arengu ministerrüümi Euroopa asjade aseminister, 2007–2008 põllumajanduse ja maaelu arengu minister, alates 2009 Rumeenia põllumajandus-arengu poliitika komisjoni esimees.

ALGIRDAS ŠEMETA (LEEDU)
Maksunduse ja tolliliidu, auditi ja pettusevastase võitluse volinik

Haridus: ökonomika, matemaatika
Tahtsamad ametikohad: 1997–1999 ja 2008–2009 rahandusminister, alates 2009 Euroopa Komisjoni liige.

JOHN DALLI (MALTA)
Tervise- ja tarbijaküsimuste volinik

Haridus: raamatupidamine
Tahtsamad ametikohad: 1989–1991 majandusminister, 1992–1996 rahandusminister, 1998–2004 majandus- ja rahandusminister, alates 2007 sotsiaalminister.

JANUSZ LEWANDOWSKI (POOLA)
Eelarve ja finantsplaneerimise volinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 2001–2004 Poola parlamendi liige ja eurointegratsiooni komisjoni aseesimees, alates 2004 Euroopa Parlamendi liige ning eelarvekomisjoni esimees ja aseesimees.

GÜNTHER OETTINGER (SAKSAMAA)
Energeetikavolinik

Haridus: õigus, majandus
Tahtsamad ametikohad: alates 1984 Baden-Württembergi parlamendi liige, alates 2005 tšehhikliku Kristlik-Demokraatliku Liidu juhatuse liige, alates 2005 Baden-Württembergi peaminister.

CONNIE HEDEGAARD (TAANI)
Kliimameetmete volinik

Haridus: kirjandus ja ajalugu
Tahtsamad ametikohad: 1984–1990 ja 2005–2009 Taani parlamendi liige, 2004–2007 keskkonnaminister, 2005–2007 Põhjamaade koostöö minister, 2007–2009 kliima- ja energiaküsimuste minister.

LÁSZLÓ ANDOR (UNGARI)
Tööhöive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse volinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: 2003–2005 peaministri büroo vanemõunik, alates 2005 Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga juhatuse liige, alates 2005 Ungari sotsialistliku partei majandusrühma juhatuse liige.

KRISTALINA GEORGIEVA (BULGAARIA)
Rahvusvahelise koostöö, humanitaarabi ja kriisiohjajamise volinik

Haridus: majandus
Tahtsamad ametikohad: alates 1993 töötanud Maailmapanga Grupis, 2000–2004 keskkonnaosakonna direktor, 2004–2007 direktor ja kohalik esindaja Venemaal, 2007–2008 strateegia, tegevuse ja säästva arengu direktor, alates 2008 Maailmapanga Grupi asepresident.

Herman van Rompuy

Esimesed sammud uues ametis

Euroopa Ülemkogu eesistuja Herman van Rompuy külastab aktiivselt liikmesriike ning otsib lahendusi Euroopa majandushädadele. Tema soov on jätta uues ametis endast märk maha. Välispoliitika kõrge esindaja Catherine Ashton sai tuleristsed Haiti looduskatastroofiga.

Tehnokraadid, tundmatud, igavad! Sel-
liste hinnangutega tervitas Euroopa press Belgia endise peaministri Herman van Rompuy saamist Euroopa Ülemkogu eesistujaks ning Briti kaubandusvoliniku Catherine Ashtonini nimetamist välispoliitika kõrgeks esindajaks. "Pekingis, Moskvast ning Washingtonis on poliitikakujundajatel suuri raskusi, et neist ametissenimetamistest midagi välja lugeda. Euroopa Liidu uued eesmärgid ei paista kusagilt välja," ütles Londoni mõttekoja Chatham House Euroopa analüütik Richard Whitham. Suurbritannia leht The Independent tõi välja angetuuri Proximity Panels kiire arvamusuuringu, kust selgus, et Herman van Rompuy nimi tuli tuttav ette alles igale

kaheksandale küsitlule. Mõned eesti poliitikud on tunnistanud, et Catherine Ashtonini kohta olid nad sunnitud suisa Google'ist järgi vaatama!

Van Rompuy jätab märgi maha

Herman van Rompuy on seni teinud karjääri Belgia sisepoliitikas. Rahvusvahelisse pressi jõudis mees alles aasta eest, kui temast sai mitme valitsuskriisi järel Belgia peaminister. Tundmatu ei tähenda kohe, et ebaõnnestunud. Kui Herman van Rompuy oli Belgias peaminister, siis vaibusid kuulujutud, et Belgia võib lähiajal laguneda kaheks riigiks – Vallooniaks ja Flandriaks. Ta osutus heaks läbirääkijaks rahvusgruppide vahel. 1990date keskel

TEKST: KADRI KUKK, ERR
FOTO: ARNO MIKKOR, EUROOPA KOMISJON

töötas van Rompuy rahandusministrina; sellesse aega jääb Belgia riigieelarve defitsiidi kolossaalne vähendamine 7 protsendilt SKT-st 3 protsendile.

Euroopa Liidu riigipead ja valitsusjuhid valisid ülemkogu eesistujaks teadlikult poliitiku, kes on hea kompromisside otsija. "Euroopas on küllaga staarpoliitikuid, kes suudaksid Washingtonis liiklust peatada. Puudust tunneme me hoopis nende tegevuse koordineemisest," õigustab van Rompuy valimist Taani ajakirjanik Ole Ryborg.

Oma esimestel ametinädalatel on Herman van Rompuy külastanud pea kõiki

EUROOPA LIIDU RIIGIPEAD JA VALITSUSJUHDID VALISID ÜLEMKOGU EESISTUJAKS TEADLIKULT POLIITIKU, KES ON HEA KOMPROMISSIDE OTSIJA.

Catherine Ashton

PARUNESS ASHTON ON PÄLVINUD STONEWELL AWARDSILT AASTA POLIITIKU TIITLI.

Haitit sai Ashtonini proovikivi

Euroopa Liidu nähtavus rahvusvahelises poliitikas tõusis teravalt päevakorda seoses looduskatastroofiga Haitil. Prantsuse meedia ei andud armu välispoliitika kõrgele esindajale Catherine Ashtonile, kes sõitis maavärinale järgnenud nädalavahetusel Suurbritanniasse puhkusele, samas kui USA välisminister Hillary Clinton töttas kriisipiirkonda. "Meie oleme aastaid teadnud, kuidas selles olukorras käituda, meil on olemas sissetöötatud päästemehhanismid. Euroopa Liidu uus välisminister ei pidanud vajalikuks neid sobivalt rakendada. Kõik teavad, et lõpuks on Euroopa Liit see, kes Haitit kõige enam toetab, aga siis seda enam ei märgata," kritiseeris Robert Schumani Fondi juht Jean-Dominique Giuliani.

Kriisipiirkonda sõitsid siiski Euroopa Komisjoni arenguabivolinik Karel de Gucht ning praeguse eesistujariigi Hispaania asepeaminister. Muidugi andis liit ka enam kui 200 miljonit eurot humanitaarabi ning lähetas üle 1000 päästetöötajat. Catherine Ashton ütles, et ta ei läinud Haitile ÜRO soovitusel.

Rahvusvahelises poliitikas on Catherine Ashton olnud 2008. aasta oktoobrist, mil temast sai Euroopa Komisjoni kaubandusvolinik. 2007. aastal oli ta Briti parlamendi lordide koja esinaine, samasse aega jäi Lisaboni leppe heakskiitmine Suurbritannias. Läänud kümnendi alguses oli paruness Ashton minister Briti haridusministeeriumis ning pälvis Stonewell Awards'ilt aastal 2006 isegi aasta poliitiku tiitli.

Briti päevalehe The Guardian ajakirjanik Ian Traynor leiab, et Catherine Ashton väljendab ennast ääretult diplomaatiliselt ning ei ole seetõttu kedagi riivanud. "Samas ei tekita ta esinemised ka mingit entusiasmi," lisas Traynor. Eesti eurosaadik Tunne Kelam on kriitilisem; talle ei ole veel jäänud muljet, et välispoliitika paruness Ashtonit huvitaks. **ek**

Euroopa Liidu liikmesriike. Mullu detsembris jõudis ta ka Eestisse. Selle aasta jaanuaris Ungarisse, Hispaaniasse ja Suurbritanniasse. See nimekiri ei ole kaugeltki lõplik. "Iga liikmesriik peab väljuma läbirääkimistelt võitjana," lubab van Rompuy. Uuel eesistujal on kavatsus endast märk maha jätta, sest juba veebruaris korraldab ta oma esimese Euroopa Ülemkogu majandusteemadel. Financial Times'i ajakirjanik Tony Barber usub, et vargsi on van Rompuy Brüsseli poliitikat tegemist juba muutnud. Ülemkogu kohutumised on edaspidi vähem formaalsed ning ei pea tingimata tootma lohisevaid ja mittemidagiütlevaid lõppkommunikatsioone.

62-aastane koolipapa olemisega Herman van Rompuy peab blogi, kuhu kirjutab haikusid. Sissekanne jaanuari keskelt on inspireeritud talvest (vabatõlkes):

*Lomp külmub kõvaks
ja kuniks ma kord vett saan
külmub ka päike.*

Anna-Maria Penu: Hispaania toob ELi uue mõtteviisi

INTERVJUU: LIINA RISTOJA
FOTOD: INDREK KASEALU, SILLE ANNUK, ERAKOGU

Alates aasta algusest veab Euroopa Liitu eesistujamaana Hispaania, kuhu jookseb ka mitme põneva eestlase elutee. Kümme aastat Hispaania-elu maitsnud kirjanik ning mitme Eesti väljaande kolumnist Anna-Maria Penu räägib Eurokratile, et Eesti asjad jäävad talle igas ilma otsas ikka lähedaseks. "Teisiti ma ei saakski, ei oskakski, kui Eestis toimuvale kaasa elada ja kaasa mõelda". Vestleme seekord aga siiski Hispaania teemadel.

Hispaania on esimene eesistujamaa pärast Lissaboni lepingu jõustumist. Milliseks võiks kujuneda Hispaania kurs ELi poliitika suunamisel?

Olgem ausad, Hispaania olukord on väga raske. Kohalikus ajakirjanduses on juba kuulda nurinat ka Financial Timesi, The Economisti ja mõne saksa ajalehe süstemaatilise kriitikatulva üle, mis väidab, et praeguse tööpuuduse, majanduskriisi ning sotsialistide valitsuse juures ei ole Hispaania sugugi tõsiseltvõetav eesistujamaa, kes Euroopa kriisist edukalt välja veaks. Need süüdistused pole õiglased, sest selle kuningriigi euroopameelsus on niivõrd tõsine, et eesistujamaana on raskem leida kedagi, kes võtaks seda perioodi vastutus-tundlikumalt kui hispaanlased.

Kuid see ei tähenda, et Hispaania suudaks pakkuda töötuse ja majanduskriisiga võitlemiseks uusi, innovaatilisi ning tõhusaid retsepte. Ja see omakord ei tulene mitte üksnes Hispaanias, vaid terves Euroopas valitsevast arusaamast, mis tunnistab majandusteaduses vaid ühte, konservatiivset suunda: kärpida sotsiaalkulutusi, vähendada palku, teha töölt lahti laskmine töandjale odavamaks, tõsta makse jne. Prioriteedid on justkui paigast ära, kuid uusi, värsked lahendusi ei tule mitte kusagilt. Mitte üheltki poliitiliselt parteilt. Nagu kriisidest ei olekski keegi midagi õppinud. Hispaania olukord on väga keeruline, sest kuigi on oodata erinevaid algatusi ning hispaanlaste tegevusplaan on ambitsioonikas, on suuri edusamme ja kardinaalseid muutusi raske ette näha. Pole ideid, julgust ega kindlatel jalgadel seisvat tahet võtta uus suund, sest inimestel on tundmatuse ees hirm. Ka poliitikutel. Ja taolised otsused on just inimeste hirmu tõttu äärmiselt ebapopulaarsed.

Kui suurt tähelepanu näib Hispaania avalikkus pöörvavat eesistujamaaks olemisele?

Pidevalt populaarsust kaotava valitsuse jaoks on see roll üliisuure tähtsusega, sest kahanev valijate toetus vajab efektseid manöövreid, mida on suure tööpuuduse ja kiratseva majandusega riigis tunduvalt raskem tekitada kui näiteks värskel Euroopa areenil. Lisaks tähendab eesistujaks olemine seda, et Hispaania tegevusel ja otsustel on suurendatud tähelepanu, mis võib lasta voorustel heledamalt särada, kuid toob teravamalt välja ka suuremad vead. Seetõttu võis eeldada, et alanud perioodi maksimumseks ärakasutamiseks on kõvasti tööd tehtud. Kuigi, nagu ka peaminister José Luis Rodríguez Zapatero avakõnest kuulda

oli, on hispaanlaste plaanid pea sama suured kui vähekonkreetsed. Viga, mida kohalik ajakirjandus heidab peaministrile ette juba tükk aega tema Hispaania majanduse taaselustamiskatsete juures ja võitlusel tööpuudusega. Samas on Euroopa tasand igas teemas võrdlusena ja võimalike tagajärgede kajana sees, sest mingil määral tekitab Hispaania uus vastutusriikas ja justkui kõrge-mal tasandil seisev roll nii meedias kui ka rahva seas õrna lootust, et võib-olla hakkavad nüüd asjad ülesmäge minema.

Mida võiks Hispaania eesistujamaana saavutada?

Hispaanial on käes üks suur trump: tema sügav veendumus Euroopa Liidu kui demokraatia, vabaduse ja inimõiguste sümboli tähtsuses maailma areenil, inimeste eludes. Saavutused, mis on pitsitavas majanduskriisist ning läänemaailma igapäevaolu suureneva militariseerumise juures üsna tõsiseltvõetavas ohus. Seetõttu lasub hispaanlaste rõhuasetus ka naiste ja meeste vahelisel võrdõiguslikkusel ja selle küsimuse asetamisel Euroopa Liidu majandus- ja sotsiaalpoliitikate keskmesse. Sest tegemist ei ole teisejärgulise probleemiga, vaid baasküsimusega. Üks oluline aspekt on naistevastane vägivald nii lähisuhetes kui ka väljaspool koduseinu, mille kohta Eesti ajakirjandusest pole eriti lugeda saanud. Loodetavasti toob Hispaania oma suured edusammud selle kohutava ühiskondliku nähtuse teadvustamises, ennetamises ning selle vastu võitlemises kõikidesse Euroopa Liidu liikmesriikidesse, luues nii Euroopa poliitikas hädavajalikkust uut arusaamist ja uusi lähtekohti.

Samas on muidugi mõistetav, et kui Hispaania töötuse vähendamisel mingeid edusamme ei tee, siis jätab see fakt varju kõigi muude valdkondade saavutused. Ükskõik kui põhjalikud ja tähtsad need ka poleks.

Mis võiks Euroopas olla rohkem Hispaania moodsust?

Sama suur meele- ja tahtekindlus saavutamaks naiste ja meeste vaheline võrdsus igas elusfääris. Viies poliitikas ja ettevõtte sisse kvoodid, mis eeldavad mõlema sugupoole võrdset esindatust ja võimalusi tööelus ning võimaldades samas jagada vastutust ja kohustusi eraelus. Eelkõige laste, haigete ja vanemate inimeste eest hoolitsemisel, et see ei langeks ainult naiste õlule. Lisaks teadvustada laiemalt, juba põhikoolist alates, õppeprogrammi täieõigusliku ja eluks vajaliku osana ajaloolise ja soolise ebavõrdsuse tagamist, olemust ning taolise ebaõiglase süsteemi

EESISTUJAMAANA ON RASKEM LEIDA KEDAGI, KES VÕTAKS SEDA PERIOODI VASTUTUS-TUNDLIKUMALT KUI HISPAANLASED.

tagajärgi. Õpetada, kuidas võidelda naistevastase vägivalda vastu ning samas töötada võrdsema, õiglasema ja lõppkokkuvõttes inimlikuma ühiskonna eest.

Missuguses võtmes on Eesti ja Baltimaad Hispaanias pärast ELiga liitumist kõneaineks olnud?

Hetkel on Baltimaad ajakirjanduses ja inimeste vestlustes eelkõige seoses suure tööpuudusega ning selle kohta uuritakse peamiselt ka minult. Huvi on tuntud ka kinnisvarahindade ja võimalike äripartnerite vastu, sest majanduskriis paneb uusi turge otsima ja Ida-Euroopa, kuhu Eesti tavahispaanlase vaimusilmas kuulub, olevat hea ja odav paik. Kuid Eestis pole elu ega tööjõud juba enam ammu palju odavamad kui Hispaanias ja sinna kiirest rikkastumise unistavate hispaanlaste plaanid ka kustuvad, kuigi tõsisemad äritegijad loodetavasti jäävad. Mina julgustan neid innukalt alati Eesti turul ringi vaatama ja partnereid otsima.

Samas olen viimasel ajal üllatavalt palju kohanud hispaanlasi, kellega vesteldes selgub, et nad on Baltimaades juba reisinud ja käinud ka Tallinnas, mis jätnud neile kustutamatu mulje. Turismisihtkohana on Eesti aina rohkem välisriikides reisima hakanud hispaanlaste jaoks kindlasti huvipakkuv sihtkoht ja sellele tuleks Hispaanias rõhuda, viia läbi Eestit tutvustavaid kampaania. Meie keeruline, raske ajalugu nõukogude okupatsiooni, laulva revolutsiooni, iseseisvumise, hulljulge Milton Friedmani ja Chicago poiste õpetuste järgimise, venelastest vähemuse ja sellega seotud probleemidega ning lisaks veel Euroopa Liiduga ühinemine pakub huvi ja loob põneva taustapildi meie väikesele, puhtale, ilusale ja maitsva söögiga maale.

Kui kaks aastat tagasi oli suurem migratsiooniline ja paljud siirdusid Hispaaniasse, siis kas olete isegi tundnud töö- ja õppimisvõimaluste lisandumist?

Kahtlemata on inimesi, peamiselt noori, liikumas väljapoole oma kodumaat piire rohkem ja seda on näha pea igas Euroopa

riigis. Kui Brüsselis satud mõnele Euroopa Liidu üritusele, siis näed, et väga vähesed elavad ja õpivad või töötavad oma kodumaal. Ikka on hollandlased Londonis end täiendamas, prantslased Taanis või sakslased Soomes. Ja see on ainult positiivne, eriti hispaanlastele, kes on traditsiooniliselt väga paiksed olnud ja eelistanud oma keele- ja kultuuriruumi. Lisaks võrkeelte õppimisele laieneb ringi liikudes ju ka silmaring ning avardub mõtteruum. Ja see on ainult positiivne.

Kuidas on olla Hispaanias eestlane?

Positiivsust tekitab, et siiatulijate kogemused kohalikega, tunded, mõtted ja esimesed läbielamised on üldjoontes ikka sarnased. Ja kui neid on kirjeldatud läbi eestlasliku eneseiroonia, sarkasmi ja huumori, siis on hea koos naerda enda ja toimumu üle. Tõsi on ka see, et hoolimata idaeurooplase kehvast meist ja sellega kaasnevatest põhjendamatutest eelarvamustest on Hispaanias siiski tunduvalt kergem olla eestlane, kui näiteks marokolane.

Kuuldavasti elate hetkel Ugandas. Mis teid sinna viib ning tegevuses hoiab?

Jah, need kuuldused vastavad tõe. Elan-töötan-vaatlen kolm kuud Uganda elu, poliitilist ja ühiskondlikku korraldust, majanduslikku seisut, inimõiguste ja ennekõike naiste olukorda. Reisin ringi, vestlen inimestega. Otsin kuulsat verekutset, mis siinkandis peaks eriti tuntav olema, ja vaatan, kas ma leian ta või on valge inimese geenid selle täielikult unustanud. Esimesel kuul töötasin kohaliku päevalehe Daily Monitor juures, kus olin opositsiooni suurima partei tegevuste, mõtete ja sündmuste kajastaja. Edaspidi kavatsen ringi sõita ning uurida elu-olu Kampalast väljaspool. Kõigest eelpool kirjeldatust, kogetust ja veel mil-lestki peaks kokku saama üks põnev raamat. ▶▶

EUROOPA VÕIKS HISPAANIAST SAADA MEELE- JA TAHTEKINDLUST SAAVUTAMAKS NAISTE JA MEESTE VAHELINEN VÕRDSUS IGAS ELUSFÄÄRIS.

Ajalooline Carmení linnaosa Valencias

Valencia kõige emblemaatilisem koht – Teaduste- ja Kunstiliin

Valencia eestima Maimo Kiriku ees tähepärgilisel pingil

Maria Molinen sõltamatipoliitilise kodanikekooli sooõpingute lõpetamine

► **Kuidas kohanete Uganda igapäevaeluga ning millised on esimesed muljed?**

Juba terve esimene kuu kulus selleks, et kohaneda vastandlike tunnete karuselliga, mida niivõrd teistsugusesse keskkonda sattumine, siin kohe tööle ja elama hakkamine tekitasid. Arusaamine, kui teistsugune võib olla sõnade "hirm", "inimõigused" ja "demokraatia" tähendus olenevalt laiuskraadist. Näha, kuidas väheneb sõnade ja üllaste ideede väärtus olenevalt kõne all oleva inimese seksuaalsest eelistusest. Kuidas demokraatiast, inimõigustest ning rõhutute kaitsest jutlustav opositsioon ei pea samasoolistes suhetes inimeste tagakiusamist valitsuse poolt ega katseid neile teatud juhtudel surmanuhtlus määrata väga oluliseks teemaks, võtmata antud küsimuses isegi ametlikku seisukohta. Aktuaalseimad teemad Ugandas täna ongi 2011. aasta talvel toimuvad presidendivalimised, mille ümber tiirlevad pea kõik ajalehtede ja uudisaadete tipplood. Lisaks valimiste militariseerumine ning sellega kaasnev opositsiooni ja ajakirjanduse represseerimine, mille toimumist ei püütagi peita ega eitada. Püssidega politseinikud seisavad Kampalas iga kümne meetri peal ning opositsiooni suuremad valimisüritused, meeleavaldused summutatakse läbi

vahistamiste ja vanglasse heitmiste juba eos. Hetkel on vahi all või käib kohtus oma sõnade eest aru andmas ligi 100 Uganda ajakirjanikku. Siin peab hoolega vaatama, mida sa ütled, kuidas sa seda teed ja kellele.

Teie 2008. aastal ilmunud debüütteosest "Minu Hispaania" kujunes bestseller, samas võib teid näha tulisel sõna võtmas Eesti Päevalehes, Eesti Ekspressis ja teistes väljaannetes. Kus see kirjutamispiisik teil lõpuks asub – pigem hinges või kirjutate rohkem ühiskondlikust närvist?

Ma olen ennekõike suur lugeja ja kirjutada mulle ka alati meeldinud. Kuna ma olen väga tundliku ühiskondliku närviga, siis nähtuste üle mõtisklemine, õiguste-õigluse eest võitlemine, toimunu jutustamine ja kaasa mõtlema kutsumine on minu jaoks kõige kergem kirjutades. See on nii hingeiline kui ka intellektuaalne vajadus. Jah, kindlasti kirjutatakse veel, loodetavasti kaua, kuid kuna ma olen uudishimulik ja pisut mässumeelne, siis meeldib mulle astuda tundmatutel radadel, end proovile panna ja siis vaadata, mis minu enda ja ümbritsevaga juhtub. Veel ei oska öelda, milline mu uus teos näiteks stiililt või rõhuasetuselt olema saab. Aga kindlasti on ta inspireeritud Ugandast. **ek**

Läks otsima maailma, leidis iseenda

Epp Petrone, kirjastaja

Anna-Maria Penu oli kunagi reisikorraldaja, siis aga lahkus töölt sisetunde ajel ja lendas Hispaaniasse, ilma täpsema plaanita. Nagu ta isegi on oma raamatus "Minu Hispaania" öelnud, läks ta otsima maailma, aga leidis iseenda. See Anna-Maria, keda mina tunnen, on heas mõttes uudishimulik ja äärmiselt positiivne suhtleja, samas pikib ta oma kirjatöösse (enese)ironiat. Ta on võitleja ja uurija tüüp, uue põlvkonna inim- ja naisõiguslane. Praegu ootame teda tagasi Ugandast, kus ta end kohalikus ajalehes reporteripraktikale on munserdanud, lubades uurida musta mandri naiste olukorda, et sellest loodetavasti kirjutada oma uues raamatus. Ma arvan, et Anna-Maria jõuab meid veel mitu korda üllatada – Hispaania ja Aafrika on alles algus.

Kuidas kirjutada Euroopa ühisajalugu?

TEKST: MAREK TAMM, AJALOOLANE
FOTO: MARI KALJUSTE

Euroopa ühisajalugu saab kirja panna vaid eeldusel, et ei otsita universaalset minevikuvõrdluse ega peljata vastuolusid.

Küsimus Euroopa ühisajaloo kirjutamisest on kummitanud Euroopa Liitu selle asutamisest alates. Aja jooksul on selles vallas tehtud mitmeid katseid – ülikoolide õppekavadesse on siginenud Euroopa ühisajaloo loengukursused, ilmunud on arvukalt teoseid, mis lubavad lugejale Euroopa kõikehõlmavat ajalugu (neist mõjukaim on kahtlemata Norman Daviese "Europe: A History", 1996).

Kummatigi on küsimus Euroopa ühisajaloo võimalikkusest endiselt päevakorral ja konsensust pole tänini saavutatud. Asja pole kindlasti hõlbustanud Euroopa Liidu enese käekäik: iga uue liikme lisandumine segab jälle kaarte. Eriti kui lisandujaid on korraga palju, nagu 2004. aasta pöördelise laienemise käigus. Probleemi komplitseerib ka tõsiasi, et kuigi ühisajaloo teostamisvõimaluste osas ollakse enamasti erimeelsed, siis vajaduses konstrueerida Euroopa Liidule ühine kultuuriline identiteet või vajaduses seda identiteeti tugevdada, kahtlevad vähesed. Ühine minevikupilt on aga selle ühisidentiteedi nurgakivi.

Kahtlused Euroopa kultuurilis-ajaloolise ühtsuse üle domineerivad meie mõtetes reeglina siis, kui oleme parasjagu Euroopas. Piisab, kui reisida kaugemale, näiteks Aiasse või Aafrikasse, ja me saame kohe aru, kui ühtsena Euroopa eemalt paistab. Me jagame Euroopas ühesugust ajaarvamise süsteemi, me kõik puhkame nädalavahetusel, väärtustame sõnavabadust, riigi ja kiriku lahutatust, inimõigusi, soolist võrdsust jne. Niisiis on Euroopa kultuuriline ühisosa piisav, et luua eeldus ühiseks ajalookäsitluseks.

Kuid ühine ajalookäsitlus ei tähenda mineviku ühelaadset tõlgendamist. Euroopa ühisajalugu pole iial võimalik, kui selle all mõeldakse ühte sidusat lugu, mis on vastuvõetav kõikidele Euroopa kodanikele. Euroopa ühisajaloo all tuleks silmas pidada sarnaste küsimuste esitamist kogu Euroopa kirevale minevikupärandile. Euroopa ühisajalugu saab olla vaid võrdlev ajalugu: eri piirkondade ja riikide erinevuste ja sarnasuste väljatoomine ühtse metodoloogilise platvormi raames.

Hakatuses on aga vaja historiseerida Euroopa mõiste ise ja piiritleda selle erinevad tähendusväljad. Euroopa ühisajalugu ei saa olla essentsialistlik – see ei saa eeldada, et alati on olemas olnud üks selgepiiriline "Euroopa", mille ajalugu saab aegade algusest (või Kreekast või Roomast või Karl Suurest) kerima hakata. Arusaam Euroopa ühtsusest tsivilisatsioonist pärineb 19. sajandist ja on täidetud tänapäevase sisuga alles Euroopa Liidu ehitamise raames. Mõistagi on mõiste "Euroopa" ise varasem, kuid see on hõlmanud eri aegadel väga erinevaid sisusid ja väga erinevaid maa-alasid.

Kui on endale selgeks tehtud Euroopa idee ajalugu, siis tuleb järgmiseks kokku leppida, milline vaatenurk ühes või teises Euroopa ühisajaloo uurimises valida: kas keskenduda näiteks poliitilisele,

ÜHINE AJALOOKÄSITLUS EI OLE MINEVIKU ÜHELAADNE TÕLGENDAMINE

majanduslikule või kultuurilisele ajaloole. Või leida hoopis mingi temaatiline vaatevinkel, mis lubaks võrdlevalt haarata Euroopa erinevaid piirkondi. Seada eesmärgiks totaalne Euroopa ühisajalugu, mis arvestab võrdselt kõiki võimalike vaatenurki, pole mõistlik ega teostatav.

Loomulikult seab tõsine võrdlev uurimus Euroopa ühisajaloo ajaloolastele väga kõrgeid nõudmisi: paljude keelte oskust, suurt sünteesivõimet, pikemate ajalõikude ja laiemate kultuuriarealide tundmist. Seetõttu tunduvad mulle perspektiivseks eeskätt kollektiivsed uurimistööd, kus eri maade ja perioodide uurijad rakendatakse ühe uurimisteema teenistusse. Hea näitena võib esile tuua Euroopa Teadusfondi finantseeritud uurimisprojekti "National Representations of the Past" ("Rahvuslikud minevikuesitused"), mis hõlmas aastatel 2003–2008 kümneid ajaloolasi enamikust Euroopa Liidu liikmesriikidest, eesmärgiga analüüsida võrdlevalt Euroopa riikide rahvuslikke ajalookäsitlusi.

Euroopa ühisajalugu on võimalik kirjutada, ent eeldusel, et ei otsita ühte ainuõiget minevikuvõrdluse, ei seata eesmärgiks "kogu" ajaloo kirjapanemist ega peljata erinevusi ja vastuolusid. Vaja on osata välja töötada viljakaid metodoloogilisi platvorme ning arendada teadlastevahelist koostööd. Ning lähtuda alati ajaloo teaduse sisemisest loogikast ja nõudmistest, mitte välisest survest ja poliitilistest huvidest. **ek**

EUROOPA KULTUURILINE ÜHISOSA PIISAV, ET LUUA EELDUS ÜHISEKS AJALOOKÄSITLUSEKS.

Euro saamiseks peab Eesti võitma terve ELi toetuse

TEKST: MAIT OTS, MAALEHT / BRÜSSEL
FOTO: ISTOCKPHOTO

Eesti on jõudsalt lähenenud eurokõlblikkust näitavatele Maastrichti kriteeriumitele ning lootus – ja viimasel ajal ka usk –, et me tõesti järgmise aasta algul eurotsooni pääseme, üha kasvavad.

Eurole üleminekuks ei piisa siiski ainult lähenemiskriteeriumite täitmisest – vastavalt Lissaboni lepingule on meie sobivuse kohta oma sõna öelda Euroopa Liidu kõigil võimuharudel.

Liikmesriikide suhtes, mis veel ei ole ühinenud majandus- ja rahaliidu (EMU) kolmanda etapi st eurotsooniga, koostatakse iga kahe aasta järel lähenemisaruande, milles antakse hinnang nende valmisolekule võtta kasutusele euro. Lähenemisaruande koostavad eraldi nii Euroopa Keskpank (ECB) kui ka Euroopa Komisjon ning nende põhjal otsustab komisjon, kas ja milliste riikide suhtes ta esitab ELi ministrite nõukogule ettepaneku need eurotsooni vastu võtta.

Märtsis lähevad numbrid lukku

ELi viimase suure laienemise järel on korrapärased hindamised toimunud aastatel 2004, 2006 ja 2008 ning uut hindamist on oodata tänavu kevadel. Arvestades, et hindamisaruannete valmimist ja avalikustamist oodatakse mai keskpaigaks ja nende koostamine võtab aega umbes kuu, peaksid viimased andmed, mis aruandesse lähevad, pärinema märtsi lõpust. Eesti peab enda jaoks oluliseks verstapostiks 26. märtsi, mil statistikaamet avaldab valitsussektori mulluse defitsiidi. Just see näitaja on Eesti jaoks Maastrichti kriteeriumite valguses potentsiaalselt kõige piiripäsem.

Ehkki lähenemisaruande koostavad eraldi nii komisjon kui ka keskpank, käsitlevad mõlemad kõiki eurotsooni pääsemiseks vajalikke kriteeriume. 2008. aasta lähenemisaruannete põhjal võib siiski väita, et ECB annab põhjalikuma ülevaate just majanduslike kriteeriumite täitmisest – inflatsioonitasemest, riigieelarve seisust ja võlakoozumusest, intressimääradest ning rahakursi stabiilsusest. Ka Euroopa Komisjon puudutab neid samu küsimusi, kuid lisaks majanduslikule lähenemisele käsitleb ta põhjalikumalt ka õigusliku lähenemise poolt. Komisjon annab pike-malt aru sellest, mis seisus on vaadeldava riigi õigusaktid – kas need vastavad eurole

ülemineku nõuetele. Tähelepanu all on see, kas riigi rahastusteemi puudutavad seadused sobituvad eurosüsteemiga ning kas keskpanga põhikiri on kooskõlas Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirjaga.

Statistikaga ei mängita

Kuna kesket osa eurokriteeriumitest kirjeldatakse kuivade statistiliste numbritega, tõuseb töepäraste majandusnäitajate küsimus eurole ülemineku protsessis ülitähtsaks kohale. Statistilised andmed, mida ELi statistikaagentuur Eurostat aruande tarvis kogub, on pärit riikide enda statistikaametitest, kuid need on korjatud vastavalt Eurostati meetodidele. Siinkohal tähtsustab EL iseäranis statistikaametite sõltumatust valitsustest, et ära hoida Kreeka juhtumile sarnaseid kõrvalekaldeid, kus valitsus varjas statistikaga mängides majanduse tõelist olukorda. Kaudsemalt kerkis sama teema tänavu jaanuaris üles ka Eesti puhul, kui Euroopa Keskpank avaldas muret, et meie uus riikliku statistika seaduse eelnõu jätab rahandusministeeriumile võimaluse sekunda statistika tootmisel.

Üks sisend, mille põhjal Euroopa Komisjon oma otsuse teeb, on ka riikide poolt esitatud lähenemisprogramm, mida iga aasta uuendatakse vastavalt majandusolukorra arengule riigis. Selles majanduspoliitika strateegiadokumendis nimetatud tekstis annab valitsus ülevaate riigi majanduse ja rahanduse olukorrast ning tutvustab oma tulevikuplaane. Tänavuse lähenemisprogrammi on Eesti valitsus Brüsselisse juba ära saatnud, tõendades selles meie vastavust eurokriteeriumitele praegu ja tulevikus.

Algatus tuleb Euroopa Komisjonilt

Nagu eespool mainitud, esitab Euroopa Komisjon oma lähenemisaruande põhjal – juhul kui aruanne kinnitab nõuete täitmist – rahandusministrite nõukogule (ECOFIN) ja Euroopa Parlamendile ettepaneku uue riigi vastuvõtmiseks euroalasse. Praeguste plaanide kohaselt peaks ECOFIN kui organ, mis teeb lõpliku otsuse, komisjoni ettepanekut esmakordselt arutama oma 8. juuni kohtumisel ning jääma siis ootama Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu arvamusi.

Euroopa Parlamendis toimub küsimuse arutamine konsultatsioonimenetluse kohaselt, mis õiguslikult kõige nõrgema mehhanismina jätab küll parlamendile võimaluse oma arvamust avaldada, kuid ei kohusta nõukogu sellega arvestama. Pärast

komisjoni ettepaneku saabumist parlamendi koostab rahandus- ja majanduskomisjon resolutsiooni, mis seejärel läheb täiskogul hääletusele. Ehkki protseduuri pikkust ei ole kindlaks määratud, ei tohiks see aega võtta üle kahe kuu, kuna tegemist on ainult ühe lugemisega. 2008. aastal, kui eurole ülemineku kinnituse sai Slovakkia, laekus ettepanek parlamendi mai algul ning parlamendi täiskogu heakskiidu sai see juba juuni keskel.

Liikmesriikide riigipeadest või valitsusjuhtidest koosnev Euroopa Ülemkogu sai küll Lissaboni lepinguga ELi ametliku institutsiooni staatuse, kuid vaatamata sellele ei ole tal seadusandlikku õigust. Ülemkogu määrab eelkõige ELi poliitilised sihid ja prioriteedid ning ta ei saa teha otsust Eesti pääsemisest eurotsooni. Seega vahetavad ülemkogu liikmed korralisel istungil juunis, kui Eesti euroalasse võtmist eeldatavalt arutatakse, euroala laienemise üle mõtteid ja formuleerivad ECOFINi tarvis ka oma seisukoha. Arvestades siiski, et ülemkogusse kuuluvad kõigi riikide rahandusministrite otsesed “ülemused”, kelle seisukohaga minister peaks arvestama, võib eeldada, et ülemkogu hoiak peegeldub ka nõukogu otsuses.

Lõplik otsus ECOFINilt

Europarlamendist ja ülemkogult eeldatavalt laekuva heakskiidu järel asub uue riigi euroalasse võtmist uuesti arutama ECOFIN, mis peaks tänavuse kalendri kohaselt uuesti kohtuma 6. juulil. Selleks

ajaks peaks olema laekunud ka eurogrupi ehk euroalasse kuuluvate riikide soovitus, mis on veel üks vajalik eeldus lõpliku eurootsuse tegemiseks. Eurogrupp võtab oma soovitusel vastu kvalifitseeritud hääle-enamusega.

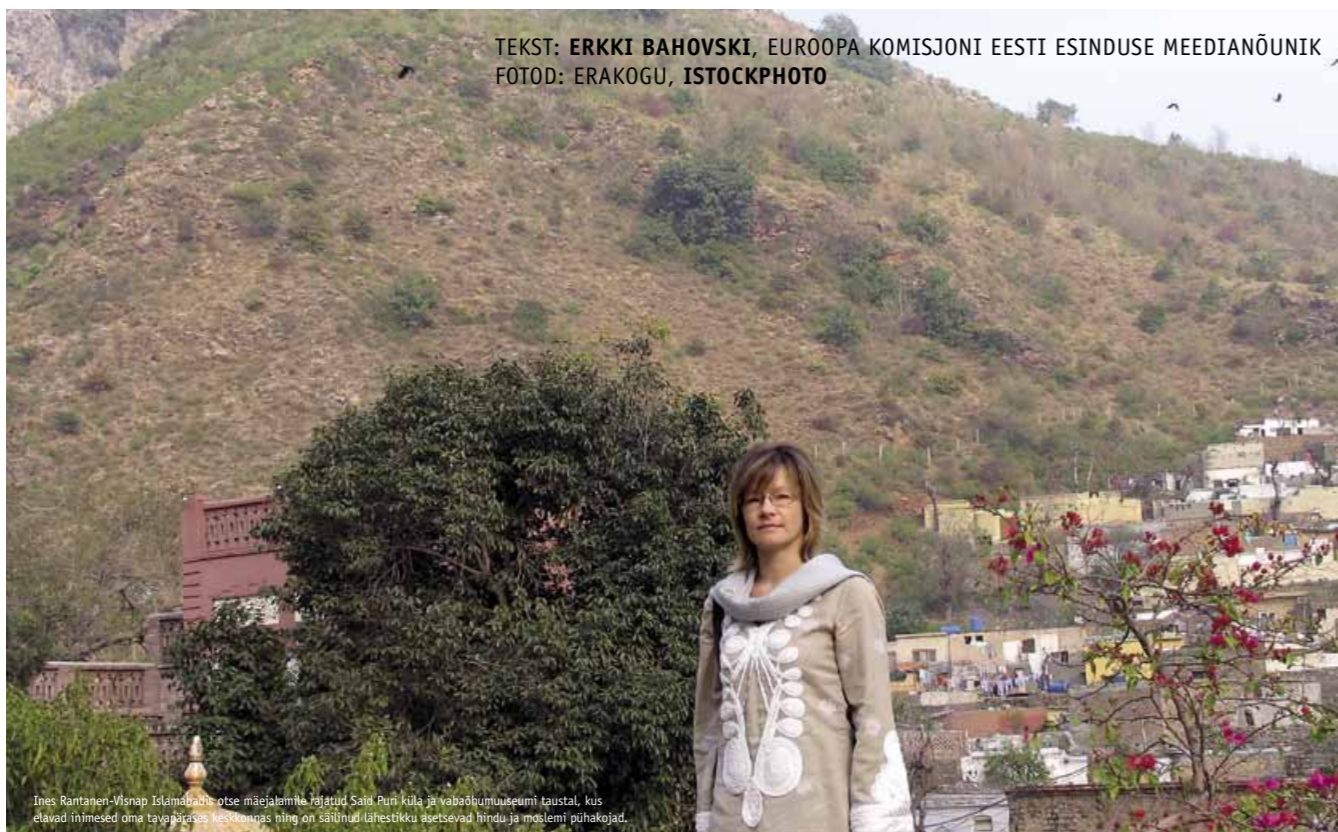
Rahandusministrid teevad kõnealuses küsimuses oma kohtumisel kaks otsust. Esiteks otsustatakse kvalifitseeritud hääle-enamusega eurotsooni laienemine uue riigi võrra. Sellest hääletusest on õigus osa võtta kõigil 27 liikmesriigil. Seevastu teise otsuse – krooni ja euro vahetuskursi eurole ülemineku hetkel – teevad euroala riigid ja Eesti konsensuslikult. Ettepaneku vahetuskursi kohta teeb Euroopa Komisjon koos keskpangaga, konsensusel põhinev otsus tähendab aga, et kui kurss Eestile ei sobi, võib meie rahandusminister otsuse blokeerida.

Ehkki euroalasse vastuvõtmine eeldab liikmesriikide heakskiitu ning konsulteerimist kõigi ELi põhiliste institutsioonidega, ei tähenda see siiski, et meil oleks võimalik ennast eurotsooni “sisse rääkida”, rõhutab rahandusministeeriumi arenduse, Euroopa Liidu ja välissuhete asekancler Tanel Ross. Kõigepealt peavad meil kodus asjad korras olema – kriteeriumitele vastavad numbrid on meie kõige parem PR-kampaania, lisab Ross. Seega jääb oodata eelmise aasta majandusstatistika laekumist ning pidada põialt, et mitte mingid uued vapustused või ootamatud poliitilised kaalutlused ei peataks Eesti kavakohast ühinemist eurotsooniga. ek

Ettevalmistused €-päevaks

- Kroonid vahetatakse eurodeks Eesti Panga ametliku kursiga 15,6466
- Üleminekupäeval ehk €-päeval vahetatakse pangakontodel olevad kroonihoiused automaatselt eurodeks.
- Kuu aega enne ja kuus kuud pärast €-päeva vahetavad kõik pangakontorid kroone eurodeks Eesti Panga ametliku kursiga ja teenustasuta. Kohati saab kroone tasuta eurodeks vahetada terve aasta jooksul. Eesti Pank vahetab kroone eurodeks piiramatus koguses tähtajatult ja teenustasuta.
- Kahe nädala jooksul alates eurole ülemineku päevast on kroon ja euro sularahana paralleelselt käibel ning kehtivad võrdväärsete maksevahenditena.
- Kroonid kogutakse käibelt ja eurod lastakse ringlusse sujuvalt pangakontorites, kauplustes ja teenindusasutustes.
- Kaardimaksud muutuvad europõhiseks alates €-päevast, sularahaautomaatides asendatakse kroonid eurodega hiljemalt 48 tunni jooksul.
- Mõned kuud enne ja pärast €-päeva näitavad kauplused hindu nii kroonides kui eurodes.
- Tarbijakaitseamet jälgib hindade muutusi enne ja pärast eurole üleminekut.
- Maksud ja toetused ümardatakse eurole üleminekul üldjuhul nende saajaile soodsamalt.

Allikas: rahandusministeerium

TEKST: ERKKI BAHOVSKI, EUROOPA KOMISJONI EESTI ESINDUSE MEEDIANÕUNIK
FOTOD: ERAKOGU, ISTOCKPHOTO

Ines Rantanen-Visnap Islamabadis otse mäejalamielsetel Said Puri külla ja vabariikliku muuseumi taustal, kus elavad inimesed oma tavapärasel keskkonnas ning on saanud lähedastiku asetsesid hindu ja moslemi piirakojad.

Kuidas Eesti naine Pakistani sattus

“Sattus” ei ole tegelikult vist ikka õige sõna, sest kõik käis ju plaani järgi. Igatahes ei osanud keegi meist Euroopa Komisjoni Eesti esinduses umbes sügise paiku midagi suurt kosta, kui selgus, et administratiivosakonna juhataja, kolleeg Ines Rantanen-Visnap asub järgmisena tööle ... Pakistanis.

Võibolla tulenes suhteliselt leige reaktsioon sellele uudisele eestlastele omast emotsiooninappusest või ka sellest, et euroametnikud on küllalt harjunud kas enda või kolleegide töötamisega välisriigis. Aga ikkagi Pakistan! See ei ole ju Brüssel. Mingit aimu sellest, mis on tulemas, saime siis, kui Ines näitas pilte oma tulevases majast Pakistani pealinnas Islamabadis. Endise välistoimetajana hakkasin sügavamalt juurdlema alles seejärel, kui Islamabadis oli taas toimunud mitme inimohvriga pommiplahvatus ja president Toomas Hendrik Ilves meenutas aastalõpuintervjuus, et Pakistanist võib islamiaärmuslaste võimuletuleku korral saada tuumarelvaga nuhtlus maailmale.

Väljakutsed välisteenistuses

Aga jah, nagu selgub, Ines ikka väga ei “sattunudki” sinna. Kui tema käest küsida, miks Pakistan, vastab ta, et sarnaselt riikide välisteenistustega on Euroopa Liidus vastutavatel ametikohtadel töötavatel ametnikel roteerimiskohustus. “Minu tavapärane tööperiood, viis aastat hakkas Eestis täis saama ja oli aeg uusi väljakutseid otsida,” selgitab Ines. Ühe võimalusena oleks ta võinud valida mõne muu ametikoha oma direktoraadi piires. Tänu liitumiseelsele kogemusele Euroopa Komisjoni delegatsioonis Eestis tundus tema sõnul huvitavam liituda ELi välisteenistusega. Seal tegeleb Ines nüüd abiprojektide hangete ja lepingute ning finantsküsimumustega. Kokku

on ELi abiprogrammide maht aastas üle 40 miljoni euro.

“Töö suurte projektide heaks, kus midagi luuakse ja ehitatakse, tekitab tänaväärse tunde ka oma tööpanusest,” ütleb Ines. “Aasia kultuur, kombed ja ka söögid on alati huvi pakkunud ja seetõttu soovisin järgmise ametikoha leida just sellesse kanti. ELil on erinevaid abi- ja koostööprojekte paljudes riikides, kuid üks valikut riikide vahel piiras ka vabade töökohtade olemasolu. Aga soov teha midagi täiesti erinevas keskkonnas oli kindel.”

Vaatamata sellele otsusele ei olnud Pakistani saabumine võrreldav päikesekuurordiga, kuhu jõudes ise suurt tegema ei pea. Hoolika inimesena tegi Ines põhjaliku taustauuringu Pakistani kohta ära juba enne ametikohale kandideerimist. “Lisaks internetile sai raamatuid uuritud ja kolleegidelt päritud,” nendib ta. “Õnnestus vestelda ka paari inimesega, kes olid Islamabadis töötanud. Ma polnud ju ise varem isegi turistina mitte siinkandis olnud.” Ines resümeerib, et erinevad infokillud said siiski päris ilusti paika ja kohale jõudes polnud nn pörutavaid üllatusi. Erinevusi Eestist muidugi jätkub. Pakistani pealinn

erineb Inese sõnul juba seepoolest, et tegu on just pealinnaks planeeritud ja ehitatud linnaga. Sel aastal tähistatakse muide roheline Islamabadi 50. sünnipäeva. Ines nendib, et tegemist on tõesti hea planeeringuga linnaga, põhja poole jääv Margala mäeahelik kaunistab linna ja ringi liikudes on see heaks orientiiriks.

Ohu- või turvatunne?

Ent võib-olla nüüd põhilisemast, mis võiks väljaspool olijaid huvitada – turvalisusest. Kui turvaline on ikkagi Islamabad välismaalasele? Ines ütleb, et enne saabumist oli tal arusaam, nagu oleksid politsei kontrollpunktid ümber linna. Tegelikuses selgus, et neid on ka igal pool linna sees ja autoga ükskõik kust kuhu liikudes tuleb ikka mõnest läbi sõita. Ehkki Islamabadis on palju mitme sõidurajaga autoteid, on osad suunad betoonplokkidega kinni pandud, eriti just valitsushoonete ja diplomaatilise korpuse läheduses. Ka keset linnaläbivat neljarealist Jinnah avenüüd on Islamabadi ärirajoonis ehk Sinises rajoonis ühes suunas politsei kontrollpunkt. “Õnneks pole autoliiklus väga tihe ja liiklejaid palju, kuid omajagu aega võtab ikka,” ütleb Ines.

Kõik need kontrollpunktid on tema sõnul mehitatud relvastatud politseinike ja sõjaväelastega ning kõik autod peetakse kinni ja lastakse seejärel üksikhaaval betoonplokkide vahelt siksakki sõites läbi. “See ei ole koht, kus ka diplomaadil tasuks oma õigust taga ajama hakata või siis püüda rumalat nalja teha ning peatumata läbi sõita. Barrikaadide taga olevatel meestel on õigus oma relva peatuma sundimiseks kasutada ja sellega tasub siin arvestada,” on Ines naljast kaugel. “Kõik autodes sõitjad vaadatakse näo järgi üle ja aeg-ajalt kontrollitakse ka pagasiruumi. Enamikul õnneks autost välja tulla ei paluta.”

Samas on politseinikud lahked ja viisakad. Küll aga muutub kontrollimine põhjalikumaks kohe, kui kuskil on toimunud mõni plahvatus või terrorismiaht. Ines viitab uudistele, millest selgub, et politsei kontrollpunktides on siiski avastatud päris mitmed terrorismikatsed. “Suurimaks üllatuseks vast oligi automaadiga relvastatud turvameest hulk. Igal eramajal, pangal ja poekesel on üks või mitu automaadiga varustatud turvameest,” jõuab Ines ka üllatusteni. Seejuures ei ole turvamehed tingimata ametivormis ja selgelt eristatavad. “Alguses tekitasidki suuremat hirmu pumppüssi või Kalašnikoviga ringi liikuvad inimesed, alles hiljem sain aru, et turvafirma palgatud turvamehed ei pruugigi

“PAKISTANI SAABUMINE EI OLNUD VÕRRELDAV PÄIKESEKUURORDIGA, KUHU JÕUDES ISE SUURT TEGEMA EI PEA.”

ametivormis olla,” ütleb ta.

Suurte hotellide turvameetmed on viidud maksimumini ning võivad tähendada ka maast välja tõusvaid teetõkkeid, ütleb Ines, viidates ilmselt hotellis Marriott toimunud pommiplahvatusel 2008. aasta sügisel, kui terroristide auto mitmest tõkkest läbi sõitis, surmates vähemalt 40 inimest. Inese sõnul on majadel kõrged aiad ning lisaturvalisuse loomiseks on kasutatud oht-rasti okastraati ja metallvardaid. Islamabadis on tavaline, et aknad on trellitatud ja klaasid kaitseks võimalike pommide löökainete eest ka turvakilega kaetud. Kohtades, kus asub mõni tähtis asutus või siis elab keegi kõrge “asjapulk”, on lisaks veel suured betoonplokkid ja tõkked tänavapoolses osas, märgib Ines. Ka sellega, et ministeeriumi, suurde ostukeskuste, spaasse või restorani sisenedes tuleb läbida metalliotsijaga turvavärav ja esitada läbivaatamiseks avatud käekott, harjub Inese jutu järgi ära.

“ÜTLUS, ET SUURIM RISK ON SATTUDA VALEL AJAL VALESSE KOHTA, TUNDUB VÄGA HÄSTI PAIKA PIDAVAT.”

Ehkki tänavapilti iseloomustavad teeplokkid, on tavakuritegevuse (pisivargused, röövimine) oht tänaval Inese sõnul Islamabadis väiksem kui näiteks Brüsselis. “Samas aga jah, on teistsugused suuremad probleemid,” ütleb Ines. Valitsus on välismaalastel keelanud minna teatud hõimupiirkondadesse, kus on rahutusi või sõjategevust. Osati on seetõttu raskendatud ka abiprogrammide elluviimine. Kõigil rahvusvahelistel organisatsioonidel on oma turvatiimid, kes tegelevad 24 tundi ööpäevas julgeolekuteabe analüüsimise ja teavitamisega. Ka valitsuse terrorismivastase võitluse üksused teevad omalt poolt koostööd, et terroriahte ära hoida.

Tavaline päevasoovitus on – *keep a low*

profile, stay safe (hoida madalat profiili ja jääda väljapoole ohtu). Inese sõnul ei ole välismaalane Pakistanis terrorismi objektiks. Kui, siis ehk kohad, kus välismaalased või muidu suuremad rahvahulgad läbi käivad. “Ütlus, et suurim risk on sattuda valel ajal valesse kohta, tundub väga hästi paika pidavat. Alguses oli endal teismelise tunne, kui mobiiltelefon turvasõnumeid saades pidevalt piiksus,” nendib Ines. Koosolekul on tihti peale nii, et kui kõigil osapooltel hakkavad telefonidesse sõnumid tulema, siis tehakse paus, et teada saada, kus on mida juhtunud. Eelmise aasta oktoobris-novembris, kui Ines oli äsja saabunud, teravnes olukord veelgi. Päeva jooksul toimus mitmeid terrorismiahte. “Üllatav on, et rünnatakse ühest küljest politseiasutusi ja rahvusvahelisi organisatsioone, aga samas on olnud rünnakuid ka Islami Ülikoolile ja mošeedele – need ju kohalikke inimesi täis,” nendib Ines. “Eks ta ikka kõhedaks võtab, kui keset tööpäeva kolleeg tuleb ja palub luba ära minna, sest naine oli lapsega plahvatuskoha lähedal. Küll õnneks terve, ainult klaasikriimustused, aga šokis ja omal käel edasi liikuda ei saa.”

Naiseks olemine vajab harjumist

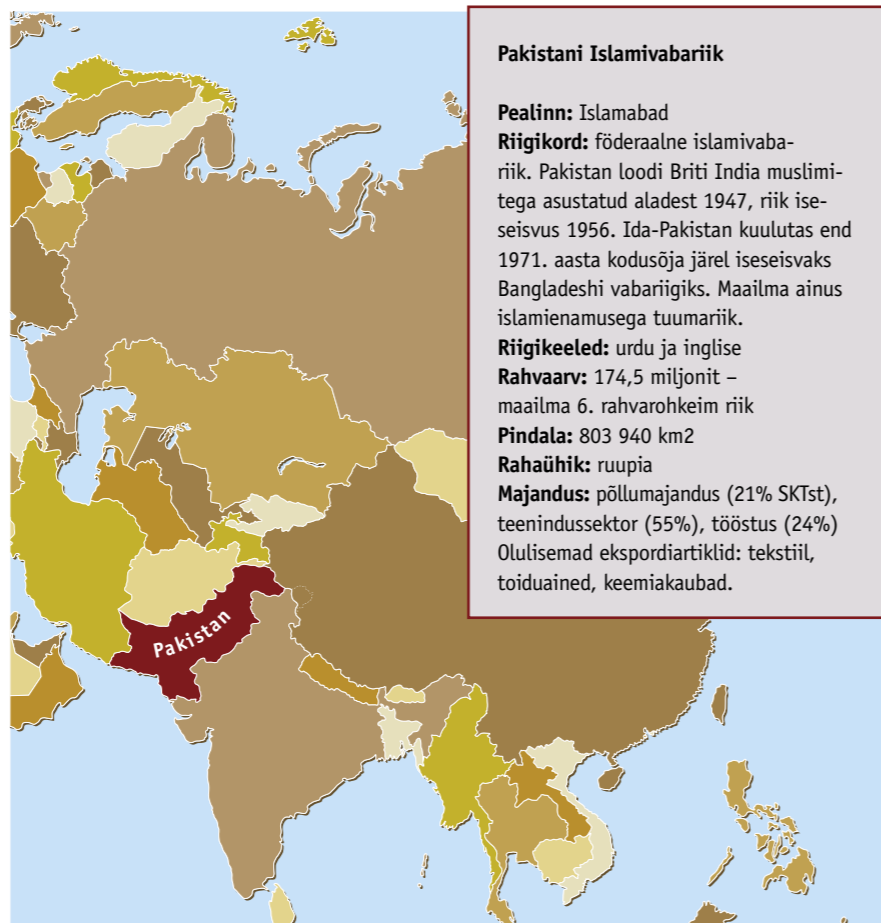
Aga euroopa naine islamimaal? Ines nendib, et naisele sobilik käitumine ja riieetus moslemikultuuris tekitab natuke ebakindlust. Eks Islamabad ole tema sõnul ka liberaalsem ja vabam, kuid “õige tunnetuse saamine võtab oma aja”. Kui töösuhted välja arvata, kehtib Pakistanis ikka vana tava (mille eest mõnes kandis ikka veel võidakse suisa veritasu nõuda), et meesterahvas ei kõneta naisterahvast ega ka mingil juhul ei puuduta teda. Sealhulgas tervitamise puhul naise ei kätelda. Meelega ei tahaks ju kedagi solvata ning inimesed on siin avalad suhtlejad ja sõbralikud, ütleb ta. “Ikka väga alusetu on see eelarvamus, et iga asja peale hakatakse kividega loopima”. Üks on Islamabadis muidugi selge: õlapaelttega pluuse ja miniseelikuid kanda ei sobi. Kuid pea katmine ja varruka pikkus käib tänapäeval enamikul naistel ikka oma vabal valikul. Kindlasti piirab seda perekonna või siis abikaasa poolt määratu. Pakistani naise riieetuse kuulub Inese sõnul õlasall või suur rätik (*dupatta*), tuunika ja püksid (*shalwar kameez*). Kaunite sallide suurus ja valik on lai ja kohalikku kultuuri austades kannavad neid ka välismaalased. “Olen näinud väga väheseid Pakistani naisi euroopalike joontega riieetuses ja need ka sellisel juhul kostüümides (kontoritöötajad ilmselt). Seejuures mehi on palju näha ülikondades või siis kampsunites ja viigipükstes,” ütleb ta. ▶

► “Tegelikult on kultuuri säilitamise vaatenurgast päris vahva, et rahvuslikud riided on sellise au sees ja igapäevases tavakasutuses. Eestis me ju enam ei oska vahetki teha, millised olid rikka ja millised vaesema inimese rahvariided,” arwab Ines. “Siin aga tavatöölised (aednikud, ehitajad, teenijad jne) kannavad selgelt tugevamast materjalist ja lihtsakoelisemaid riideid.” Ehkki Pakistani parlamendis on naisi ja samuti on neid ka ministri ametikohtadel, on Islamabad väidetavalt üks vähestest kohtadest Pakistanis, kus on arvestatav hulk töötavaid naisi. Teenindajad või siis pooides müüjad, abilised ja kassapidajad on ikka kõik mehed. “Natuke isepäise inimesena oli esialgu häiriv, kui väljakutse peale koju saabuv torumees minu küsimuste peale ikka järjekindlalt mu abikaasale vastas,” muljetab Ines.

Puhkuseks mägedesse

Vaba aja veetmise võimalused on Inese kinnitusele Islamabadis küll piiratud, kuid täiesti olemas. On spordiklubisid nii naistele kui ka meestele ja spaad. Pole alkoholiga baare, kuid on väga kenad ja suure toiduvalikuga restoranid. “Kusjuures siin on ju väliterrassid aasta läbi kasutuses. Islamabadis on näiteks säilitatud vana küla Said Pur Village, millest on loodud turistidele vaatamisväärsus. Erinevalt meie Vabaõhumuuseumist elavad seal inimesed oma tavapärasel keskkonnas edasi,” räägib Ines. Vabaõhumuuseumi asukoht on otse mäe jalamil. Säilinud on lähedikkude asetsuvad hindu ja moslemi pühakojad. Ühe tegevusena on Pakistanis populaarne ka mägedes “trekkimas” käimine. Seda harrastavad nii kohalikud kui ka välismaalased. Aastate eest on rajatud ka eraldi rajad, kuid kahjuks pole riigil ilmselt ressursse, et neid edasi hooldada ja korras hoida. “Aga minu meelest pole sellest häda, ongi rohkem natuura. Minusuguse, ehkki enda meelest sportliku aga siiski põhikohaga kontoriametniku võtavad mõned tõusud ikka päris hinge tuks. Ilma vahepeatusteta pole veel üheltki rajalt ühe tuuriga üles välja jõudnud,” ütleb Ines.

Aastavahetust käisid nad kolleegidest ja tuttavatest koosneva väiksema seltskonnaga vastu võtmas Murree lähedal Bhurbanis. See asetseb juba 2300 meetri kõrgusel, Islamabadist umbes 1,5 tunni autosõidu kaugusel ja 1500 meetrit kõrgemal. “Üles mägedesse sõit oli ikka omaette elamus. Hea, et ise roolis polnud,” ütleb Ines. Looklev tee oli suhteliselt kitsas, järsu tõusuga ja kohalikel muidugi komme sõita kiiresti ning seejuures keset teed peatuda, kui

Pakistani Islamivabariik

Pealinn: Islamabad
Riigikord: föderaalne islamivabariik. Pakistan loodi Briti India muslimitega asustatud aladest 1947, riik iseseisvus 1956. Ida-Pakistan kuulutas end 1971. aasta kodusõja järel iseseisvaks Bangladesh vabariigiks. Maaailma ainus islamienamusega tuumariik.
Riigikeeled: urdu ja inglise
Rahvaarv: 174,5 miljonit – maailma 6. rahvarohkeim riik
Pindala: 803 940 km²
Rahaühik: ruupia
Majandus: põllumajandus (21% SKTst), teenindussektor (55%), tööstus (24%)
 Olulisemad eksporditüübid: tekstiil, toiduained, keemiakaubad.

parasjagu vaja on. Lisaks on teel aeg-ajalt inimesi ja koduloomi. Kohalikega vesteldes sai väljasõiduseltskond teada, et näiteks naaberkülas pidavat mingil määral juurviljakasvatusega tegeldama, aga nemad toovad kõik poest. “Hämmastav on, kui lihtsalt inimesed läbi ajavad. Kuna eelmise aasta vihmaperiood oli kehv, on kõikjal ka veeprobleemid. Ei saanudki päris aru, millega need inimesed ennast ära elatavad. Perest ainult ühel oli töökoht, teise töö oli hiljuti otsa saanud,” imestab Ines.

Jaaniapäevaks koju Eestisse

Ehkki Tallinna ja Islamabadi vaheline maa on maakaartide andmetel 4500 km, siis Islamabadi jõudmiseks läbis Ines Pariisi ja Abu Dhabi kaudu kokku 9000 km ehk siis poole pikema vahemaa ja sõit kestis ühe ööpäeva. Eks see ole ka põhjuseks, miks Ines väga tihti kodukandis käia ei saa. Praegu on tal plaan ikka jaanipäevaks Eestisse tulla. Toidust kõneledes leiab Ines, et kohalikud leivad – *naan*’id, *pur*’id ja *chapati*’d – meeldivad väga ja mõnusaalt võrtsikad kanad, kitsed ja lambad on maitsvad, aga “isu musta leiva ja sealihänsitsli järele hakkab juba tunda andma”. “Jõuluks sai küpsetatud hani ja abikaasaga

kahasse ise tehtud ka hapukapsad. Selles suhtes siin hätta ei jää. Valikut on, aga eks toitumisharjumuse jõud ole suur.” Ines on kindel, et kui praegu küsida, kas ta teeks töökoha suhtes uuesti sama valiku, “siis vastaksin jaatavalt”. “Õpiaeg pisipraktilistes asjades nagu kust saab osta joogivett ja muu selline, on edukalt läbitud. Palju abi ja head nõu on saanud nii kohalikest kolleegidelt kui ka teistelt välismaalastelt,” räägib Ines. Inimesed hoiavad tema kinnitustel siin teist moodi kokku. “Eks kindlasti on muutunud elu väärtushinnangud ja e-kirja lõpus ilusat päeva soovimise aset täitev *stay safe* saab siin teise tähenduse,” ütleb Ines.

Eesti maailmakaardil? Ines ütleb, et enamik pakistaanlasi Eesti kohta midagi varasemalt ikka ei tea ja nende jaoks on ta esimene eestlane, keda nad üldse elus on näinud. Inimesed maailmakaarti eriti silma ette manada ei oska ja mõnel juhul ei ütle suurt ka Skandinaavia, Baltimaad või siis Soome ja Rootsi. “Eriti arusaamatuid pilke on mulle heidetud siis, kui jutuks tuleb Eesti rahvaarv. Ligi 1,5 miljonit eestlast, aga palju teid seal Eestis siis kokku on? Siis ongi väga kurb nentida, et kokku ongi ainult nii palju ehk siis terves riigis natuke rohkem kui Islamabadi linnas.” **ek**

Andres Lainevool (Eesti)

Ekstreemsportlased üle Euroopa trikitasid Tallinnas

TEKST: LIINA RISTOJA
 FOTOD: ADAM C TAYLOR,
 WOJTEK ANTONOV

Stefan Lantschner (Itaalia)

Sergio Layos (Hispaania)

Georges Agonkouin (Prantsusmaa)

Euroopa suurimaks rula- ja trikirattavõistluseks kasvanud Sempel Session tähistas veebruar alguses kümnendat sünnipäeva, tuues kohale oma ala tipud enamikust Euroopa Liidu riikidest.

Tartu lauluväljaku kõrvale rajatud trikipargist alguse saanud Sempel Sessionist on tänaseks välja kasvanud üks rahvusvahelisemaid *action*- ehk elamusspordi sündmusi, mis on viinud Eesti nime kogu maailma noorte ja ekstreemiarmastajate sekka. Terves Euroopas on Sempel Sessionile tähelepanu ja taseme poolest kõrvale panna vaid paar võistlust – Šveitsis toimuvad suvised Euroopa rulasõidu meistrivõistlused ning Kölnis peetavad BMX-ratturite maailmameistrivõistlused.

Kümnendale Sempel Sessionile sõitsid oma BMX-ratase ja rulate lennukust demonstreerima koguni 30 riigi trikiprofid, kaugemad tulijad neist Ameerikast, Mehhikost, Brasiiliast, Taist ja Jaapanist. Teiste seas saabusid oma trikipagasiga kohale lähiriikide sportlased, aga ka Itaalia, Prantsusmaa, Iirimaa, Austria, Kreeka, Hollandi, Portugali, Hispaania, Tšehhi, Slovakkia, Belgia, Suurbritannia ja Saksamaa sportlased. Kulmedalid läksid seekord Prantsusmaale ja Kanadasse.

Juba mitu aastat saab trikkidele kaasa elada ka veebiülekanne kaudu – sel korral jälgis võistlust internetis üle 200 000 silmapaari. Hollandis Eindhovenis korraldati Sempel Sessioni vaatamiseks aga koguni eraldi üritus, kus sai ülekanne suurel ekraanil näha.

Sempel Sessionit kajastavad peale ülemaailmse erialameedia teiste hulgas suured lääne ekstreemspordisõbralikud telekanalid nagu Fox Sports, Fuel TV, Extreme Channel, Prantsuse Sport+ ja Orange Sport TV ning USA ja Brasiilia ESPN.

Kuna rula ja BMX on spordialad, mille ümber on koondunud omaette subkultuurid, siis käib Sempel Sessioni festival järgmisel aastal mitmete põnevate lisatüvistustega käsikäes juba Tallinn Euroopa kultuuripealinn 2011 sündmustega. **ek**

Hüvasti, Charlie! ehk kommunismi kokkuvarisemisest teise pilguga

TEKST: KAAREL PIIRIMÄE, NÄITUSE KURAATOR
FOTO: VAHUR LÕHMUS

22. veebruaril alustas Tallinnast, Kristiine Keskuse aatriumist oma pooleteiseaastast ringkäiku Eesti linnades Eesti Ajaloomuuseumi ja Euroopa Komisjoni Eesti esinduse koostöönäitus “Hüvasti, Charlie! 20 aastat kommunismi kokkuvarisemisest Euroopas”.

Võib juba ette öelda, et tegemist pole päris traditsioonilise ajaloonäitusega. “Hüvasti, Charlie!” toob kaasahaarava ja diskussiooni tekitava käsitluse aastatel 1989–1991 toimunud murrangulistest sündmustest publikule võimalikult lähedale. Seetõttu rändabki näitus pooleteise aasta jooksul ümber kogu Eesti, peatudes oma teekonnal kokku 10 erinevas linnas: Tallinnas, Haapsalus, Kuressaares, Pärnus, Viljandis, Tartus, Põlvas, Võrus, Narvas ja Rakveres. Ekspositsioon on üleval paikades, kuhu on igapäevaselt asja nii linnarahval kui ka linna külalistel, sealhulgas Euroopa Parlamendi infobüroos ja Eesti Ajaloomuuseumis. Näitusele on oodatud kõik, sest räägime lähiminevikust uut moodi nurga alt ning kajastatavad teemad kõnetavad noorema publiku kõrval ka sügavamal ajalohuviga asjatundjaid ning loomulikult kõiki neid, kel aastatega 1989–1991 seotud isiklikud mälestused.

Kuulsa piiripunkti kukkumise lugu

Näituse nime oleme laenanud Berliini müüris asunud kuulsaimealt piiripunktilt, *checkpoint* Charlie’lt. Tegu on külma sõja, Berliini müüri, kommunismi ja totalitaarsete režiimide sümboliga. Muuseas, “Charlie” tuleb Berliini ja Saksamaad okupeerinud Ameerika armee tähistusest tähele “C” – ameeriklased tundsid piiri kontrollpunkte tähestiku järgi: A(lpha), B(ravo), C(harlie) jne. Külma sõda käsitlevates filmides ja romaanides eksplaateeriti kontrollpunkti “Charlie” sagedasti.

Näiteks ühe kuulsama spiooniromaani, John le Carré’ “Spioon, kes pääses külma käest” (1963, film 1965) lõpustseen toimub just “Charlie” lähistel: peategelane, kes reedetakse, hukub Berliini müüri ületada püüdes.

Jättes hüvasti Charliega, jätame sümbolsest hüvasti Berliini müüri ja raudse eesriidega, kuid laiemalt ajastuga, mida iseloomustasid totalitaarsed režiimid ning utoopiad, sealhulgas kommunism, mida püüti ellu viia vägivalla abil. Niisiis, hüvasti, pealesurutud piirid; hüvasti, jõuotetele rajatud utoopia! Hüvasti, Charlie!

Mille poolest siis eristub “Hüvasti, Charlie!” teistest käsitlustest, mis vaatlevad kommunismi kokkuvarisemist 20 aasta eest? Esiteks, tegu on eelkõige meie, Eesti vaatega tollastele sündmustele. Euroopa ja laiemalt maailm ei huvitu alati sellest, mis toimus Balti riikides; tähelepanu keskpunktis on ikka Ida- ja Kesk-Euroopa. Kui käsitletaksegi sündmusi NSV Liidus, siis peamiselt arenguid Moskvast, Balti riike mainitakse enamasti vaid möödaminnes. Leidsime, et on oluline tõsta Balti riike selgemini esiplaanile, asetada Eesti Euroopa ajalookaardile ning ärgitada diskussiooni Eesti mõttelise asupaiga üle praeguses maailmas. Loodame, et see valik õigustab ennast ning oleme suutnud säilitada ka tasakaalu rahvusvaheliste sündmuste kajastamisel.

Teiseks, oleme läinud kaugemale kroonika rollist ega piirdu tähtsamate ajaloo-sündmuste loetlemisega, vaid püüame

Saksamaalt kohale toimetatud Trabant pakub eestimaalastele silmarõmu, sõites näitusel läbi Berliini müüri.

mõista inimest ajaloo keerises. Meie kontseptsioon lähtub eeldusest, et näituse külastaja tunnetab ajalugu paremini, kui talle antakse võimalus elada kaasa mõnele ajaloolisele tegelasele – faktid iseenesest võivad jätta külmaks. Sellepärast oleme valinud välja isikud, kelle elukäigul ning rollil kommunismi kokkuvarisemises aastail 1989–1991 me põgusalt peatume.

Tänaeni elus kangelaste siirad mälestused

Suurem osa meie kangelastest on praegugi elus, mõned küll on meie hulgast lahkunud ning ühel juhul on tegu koguni üldmõistega. Selleks on homo sovieticus, kellega võib samastuda enamik inimesi, kes elanud “reaalse sotsialismi” tingimustes.

Kahe teema juures oli aga kangelasi nii palju, et jutustame koguni mitmest persoonist korraga. Nendeks on pagulaseestlased, kes võitlesid Eesti vabaduse eest võõrsil, ning 1991. aasta augustis Tallinna teletorni kaitsnud mehed. Poliitikute, riigitegelaste ja kuulsate vabadusvõitlejate kõrval saavad sõna ka täiesti “tavalised inimesed” – nendeta ei toimuks ju ühtki revolutsiooni.

Ajalugu pakub rohkelt värvikaid sündmusi ja seiku, huvitavaid paradokse ning neid on võimalik esitada ka kuivalt – heitke vaid pilk entsüklopeediasse! Seda rada ei tahtnud me käia. Püüame esitada revolutsioonisündmusi Poolas, Tšehhoslovakkias, Rumeenias, Balti riikides ja NSV Liidus ning teistes riikides kaasakiskuvalt ning

JÄTTES HÜVASTI CHARLIEGA, JÄTAME SÜMBOOLSELT HÜVASTI BERLIINI MÜÜRI JA RAUDSE EESRIIDEGA, KUID LAIEMALT AJASTUGA, MIDA ISELOOMUSTASID TOTALITAARSED REŽIIMID NING UTOOPIAD.

põnevates seostes, säilitades faktitäpsuse.

Naljaga pooleks, näituse lugudest meeldis mulle isiklikult kõige rohkem see osa, mille autoriks ma ise ei olnud. Järvamaa muuseumi abiga õnnestus leida ühe Paide kandi mehe, Kaido Krassi mälestused Balti ketist. Need olid nii siirad ja nii suure südamega kirjutatud, samas konteksti täpselt avavad, et ühele leheküljele mahtusid justkui sadade tuhandete osalejate emotsioonid ning kogu vajalik teave Balti keti ajaloolisest taustast. Mul polnudki sinna midagi lisada. See on elav ajalugu oma parimal kujul, mis näitab ühtlasi, et igapähe meist on peidus ajaloolane. Loodetavasti on see ajaloolane avatud nii teadmistele kui tunnetele, nii teadev kui mõistev. **ek**

TEKST: MAI VÖÖRMANN
FOTOD: LIIS TREIMAN, MIHKEL MARIPUU

Põhja-Eesti Regionaalhaigla erakorralise meditsiini keskus kolis uutesse ruumidesse vastavatud X-korpuses.

Sergei Nazarenko esitleb vastavatud X-korpust, kus hakkab toimuma kõige tehnoloogiamahukam osa ravitööst.

Uus haiglakorpus – samm uude sajandisse

Suundudes Põhja-Eesti Regionaalhaigla juhatuse liikme ja ülemarsti Sergei Nazarenkoga haigla vanast korpusest uude, astume 20. sajandi 70. aastatest 21. sajandisse – arhitektuurilt ja sisekujunduselt moodsasse keskkonda, mis on täidetud kaasaja meditsiini tipptechnikaga.

Põhja-Eesti Regionaalhaigla (PERH) uus X-korpus on innovaatiline diagnostika- ja aktiivravikompleks, kus toimub kõige tehnoloogiamahukam osa ravitööst. “Teist sellist haiglat siit Läänemere kallastelt praegu ei leia,” kinnitab ülemarst Sergei Nazarenko ilmse uhkusega hääles. “Patsiendid aga – neid on meie teeninduspiirkonnas üle 800 000 – võivad olla kindlad, et siit saavad nad maailmatasemel ravi.”

Uues viiekorruselises korpuses, mis paikneb L-tähe kujuliselt vana hoone küljes, on põrandapinda ca 30 000 m². Vaatamata suurele arvule kinnitab Nazarenko, et mingi ilmaime need 30 000 ruutmeetrit ei ole – maailma standard eeldaks ühe voodikoha kohta 200 m², PERHis on see veidi alla saja ruutmeetri. Hoones paiknevad radioloogiakeskus, erakorralise meditsiini keskus, 30-kohaline erakorraline sisehaiguste osakond, 18 saaliga operatsioonikeskus, 40-kohaline intensiivravi keskus, nuklearmeditsiini osakond, kiiritusravi

osakond, haigla apteek ja sterilisatsioonikeskus. Lisaks tehnilised ruumid ning personali riietusruumid.

Innovatiivsus ja silmailu

Ehkki haigla puhul pööratakse esimesena tähelepanu pigem meditsiiniaparatuurile kui maja arhitektuurilisele lahendusele, väärivad Sergei Nazarenko sõnul arhitektid kindlasti nimetamist. Uus korpus on kavandatud arhitektuuribüroos Pluss OÜ, projekti autoriteks Indrek Sui-gusaar, Indrek Allmann ja Ilmas Heinsoo. Juba aatrium ise on vaatamist väärt, lisaks arhitektuurilisele lahendusele pakub silmailu Mari Kurismaa looduslähedastes värvitoonides sisekujundus.

Aatrium, mis on ühtaegu nii kohvik kui ka ooteruum, täidab aga veel üht olulist funktsiooni. Katastroofi korral, mil ohvrite raviks ja majutamiseks jääb haigla tavalisest ruumidest väheks, saab aatriumis abi anda paljudele hättasattunutele – siin on olemas kõik vajalikud kommunikatsioonid.

Uues hoones on kõik äärmiselt funktsionaalne. Röntgenikabinett näiteks on kolm ust: kahe taga asub väike riietusruum, et patsient ei peaks lahtiriietumisega ootama kuni teine end riietesse saab; kolmas sisepääs aga on kandraamiga patsientidele.

Röntgenoloogi väiksest, tehnikaga varustatud töökabinetist pääseb tagauksest personalikoridori ja teistesse ametiruumidesse, kuhu patsiendil asja ei ole. Radioloogiaosakonnas kasutatav tehnika on tiptasemel – näiteks paikneb siin unikaalne keharasva ja luutiheduse mõõtmise aparaat, täisdigitaalsed röntgeniseadmed. Lisaks uus, patsiente vähem kiiruv kompuutertomograaf, uus 3T magnetresonantstomograaf ja positrontomograaf. Erakorralise meditsiini keskus või vähemalt osa sellest meenutab aga kohta tuntud teleseriaalist “Kiirabihaigla” – lauad ruumi keskel, kardinatega eraldatud boksid ümberringi.

Need, kes omal jalal haiglasse jõuavad, läbivad triaazi, kus pädev medõde otsustab, kui kiiresti patsient arstiabi vajab. Need, keda toob haiglasse kiirabi, saabuvad angaari, mida saab hädavajaduste korral ka muuks otstarbeks rakendada. “Oleme katastroofimeditsiini keskus ning peame tagama vajadusel võimalused suure hulga inimeste vastuvõtuks,” selgitab Nazarenko veelkord.

18 saaliga operatsioonikeskus

Uue korpuse koridorides kõnnid nagu mööda kodust põrandavaipa, niisuguse mulje loovad erineva laiuse ja värviga triibud põrandal. Hubasust lisavad siin-seal seinale paiknevad fotod Eestimaa kaunist loodusest – nii ehedad, et kipud käega lilli paitama. Tõestus selle kohta, et haigla ei pea olema koht, kus inimene kõledust tunneb – hoopis õdus ja inimlik paik. Ahhetamist pakuvad veel teisedki uue korpuse osakonnad. Meditsiinikaugele inimesele näiteks 18 saaliga operatsioonikeskus, mis samuti on varustatud kaasage tehnikaga ning mille juurde kuuluvad ka ärkamistuba ja intensiivravi keskus. 30 000 operatsiooniga aastas on muljetavaldav arv, kuid ülemarsti sõnul on haigla võimalused sellest suuremad.

Operatsioonisaalides absoluutse puhutuse tagamiseks paiknevad aparaadid laes – ükski tolmukübeke ei tohiks siin nägemata jääda, senisest parema steriilsuse tagab unikaalne ventilatsioonisüsteem – õhk langeb operatsioonilauale kiirteviivhuna.

“Haigla ventilatsioonisüsteem suudab puhastada sekundis 100 000 liitrit õhku,” ütleb Sergei Nazarenko, kui uue korpuse viimasel korrusel fooliumpaberisse mähitud paksemaid ja peenemaid torusid seirame. Ruum meenutab pigem mõnd kunstisaali kui haigla üht elutähtsat kohta. Teine ruum, millest doktor Nazarenko aukartustäratavalt räägib, asub

keldris – siin paiknevad akud. Sealt tagatakse haigla ajutine varustamine elektriga siis, kui tavaline elektrivarustussüsteem rivist välja kukub.

Uued trendid meditsiinis

Ehkki ülemarst Nazarenkole on tähtsad kõik uue korpuse osakonnad ja ruumid, kõlavad tema hääles kõvemad uhkusehõõned, kui nuklearmeditsiini osakonda siseneme. 1980. aastal Tartu Ülikooli sisearstina lõpetanud Nazarenko sai hiljem välismaal väljaõppe kardioloogia ja radioloogia erialadel ning on spetsialiseerunud nuklearmeditsiinile. Regionaalhaigla nuklearmeditsiini osakond ongi Nazarenko “laps”. Võhikule selgituseks, et tegemist on meditsiiniharuga, mis kasutab haiguste diagnoosimiseks ja raviks radioaktiivseid isotoope. Nagu mujalgi uues korpuses on siingi planeerimisel erakordselt palju rõhku pööratud patsiendile – et ta end siin ohutult ja mugavalt tunneks. Palatis, kuhu patsient peab radioaktiivsuse tõttu jääma ka pikemaks ajaks, on olemas kõik vajalik ning tagatud ka ohutus – tänu paksudele seintele ja uksele ei jõua radioaktiivne kiirgus teiste haigete ega personali.

Teeme siinkohal Nazarenkoga juttu ka onkoloogiakliiniku kolimisest Hiiult Mustamäele, mis avalikkuses vastukaja on leidnud ning mitte alati heatahtlikku. “See on paratamatu samm,” vastab Nazarenko.

Euroopa Regionaalarengu Fondist eraldatakse aastatel 2007–2013 piirkondlike ja keskaiglate infrastruktuuri optimeerimiseks:

- Põhja-Eesti Regionaalhaigla juurde- ja ümberehituseks 1,034 miljardit krooni
- SA Tartu Ülikooli Kliinikum juurdeehituseks 510 miljonit krooni
- SA Ida-Viru Keskhaigla 180 miljonit krooni.

Toetatakse ka õendus- ja hooldusravihaiglaid 431 miljoni krooni ulatuses. Kõikidele summadele liitub omafinantseering.

**“PATSIENDID VÕIVAD OLLA
KINDLAD, ET SIIT SAAVAD NAD
MAAILMATASEMEL RAVI.”**

“Mustamäel on, eriti uue korpuse võimalusi arvestades, paremad diagnoosimis- ja ravivõimalused.” Kolimine ise leiab lõplikult aset 2010. aasta suvel ja sügisel.

Ühe kompleksi eelised

Ühes kompleksis paiknemisel on mitmeid eeliseid. Kalleid aparate kasutatakse erinevate haiguste puhul, paraneb koostöö ravikeskuste vahel, tagatud on eri keskuste ühtlasem areng, paranevad töötajate töötingimused ning puuduvad dubleerivad üksused. Võtame kasvõi steriliseerimiskeskuse, mis tagab kogu haigla vajadused, samuti apteek. Ülemarst näitab ruumi, kus hakkab toimuma keemiaraviks vajalike ravimite segamine. Et tegemist on tervistkajustava tööga, on siin kõik vajalik, et riski töötajale vähendada.

Nüüdseks olemasolevaga aga uuendused ei piirdu. Sergei Nazarenko sõnul ehitatakse C-korpuse renoveerimise käigus uued ruumid ka haigla laboratooriumile ja verepangale, päevakirurgia operatsiooniblokile, ruumi saavad juurde kardioloogiakeskus ja haigla polikliinik. Renoveerimist ootab palatikorpus ning Sütiste tee 21 hoonesse kolib tulevikus praegu Seewaldis asuv psühhiaatriakliinik. Mõtteid ja kavandusi on veelgi. “Enne, kui neist avalikkusele rääkida, tuleb esmalt juba kavandatu teoks teha,” ütleb Nazarenko, kui pärast kahe ja poole tunnist ringkäiku vana maja fuajees käsi surume.

Tasuta jätkuõpe aitab pooliku haridustee lõpuni käia

TEKST: LIINA RISTOJA

Paljudele tuttav sündmuskäik: suure entusiasmiga on mindud õppima põnevat eriala või ülikooli tarkust taga nõudma. Aasta-paari pärast aga nõuab elu oma ning tiheda töö kõrvalt terendab üha selgemini raske otsus õpingud pooleli jätta. Alates sellest sügisest on aga paljudel oma õpingud katkestanutel võimalus tasuta taas koolipinki istuda.

Euroopa Sotsiaalfondi ja riigi lisarahastusel saavad oma õpinguid jätkata ja lõpule viia 1300 kutse- või kõrgkooli katkestanut ning toetuse võimalus avaneb 100 edukamale ja töötavale doktorandile, kes õppetootust siiani saanud ei ole. Haridustee jätkamise toetusi ei maksta siiski mitte otse õppuritele – tasuta õppimisvõimalused luuakse nende kutse- ja kõrgkoolide lisarahastamisega, kus ollakse valmis looma uusi õppekohti ja muutma õppetöö korraldus jätkajatele paindlikumaks.

Pool kooliteed peab olema läbitud

Peamiseks tingimuseks tasuta õpinguid lõpetama pääsemisel on, et edukalt peab olema läbitud vähemalt pool õppekavast. Jätkamiseks tuleb esitada taotlus koolile. Kui taotlus esitatud, koostavad koolid tagasipürgijate vahel pingerea, kus võetakse arvesse mitte ainult läbitud õpingute mahtu ja edukust, vaid ka õpitud kutse- või erialal töötamise kogemust pärast katkestamist, läbitud kutse- või erialaseid täiendus- koolitusi ning loomulikult motivatsiooni õpingute jätkamiseks.

Et kuue aastaga võib elu teha mitmeid ootamatuid keerdkäike, siis ei pea näiteks õpinguid jätkama samas kutsekoolis ega isegi mitte samal õppekaval, kus alustati. Küll aga peab olema võimalik aineid vähemalt pooles mahus üle kanda. Kõrghariduse puhul eeldatakse, et suurem osa üliõpilastest jätkab samas õppeasutuses, kuid ei välistata jätkamist ka teises.

Õpingute jätkajad võetakse vabade kohtade korral olemasolevatesse õppegruppidesse või moodustatakse vajadusel eraldi

õppegruppid, kus saab arvestada jätkuõppurite vajadustega paidlikuma graafiku järele. Näiteks kohaldades osaaajaga õpet, tsükliõpet või õhtust õpet. Kutseõppes saab erialaoskusi edasi viimistleda koolipõhise või töökohapõhise ehk õpipoisioõppe vormis.

Tagasi õppetööle pöörduvad doktorioõppe üliõpilased kaasatakse doktorikoolidesse, võimaldades õppetööd ja juhendamist.

Võimalus saada ka õppetootust

Kuna jätkajatele kehtivad samad õigus- mis teistelegi õppuritele, siis saavad koolinaasjad kõigi õppijatega võrdsetel tingimustel ka õppetootusi. Õppeasutustelt tasub uurida ka eritoetuste kohta õppimist takistavate asjaolude leevendamiseks, milleks võivad olla näiteks majanduslikud raskused, puue, hariduslikud erivajadused või alaealised lapsed. Kavas on võimaldada lisatoetust sajale praegu õppivale edukamale ja töötavale doktorandile.

Kõrghariduses võib vastuvõtt toimuda 2013. aasta kevadeni arvestusega, et üliõpilane jõuaks oma järelejäänud õpingud lõpetada 2013. aasta lõpuks, doktorioõppes on lõpetamise tähtjaks aasta 2015. Seega tasub hetkegi ootamata poolelijäänud õpingutel sabast haarata ning teha kauaoodatud samm ihaldatud erialaõpingute lõpetamise teel – avaldusi saab esitada koolidesse alates selle aasta kevadkuudest.

Lähemat infot õpingute lõpetamiseks vajalike tingimuste kohta saate Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehelt www.hm.ee ning kutse- ja kõrgkoolide kodulehtedelt. **ek**

Kokku toetatakse järgmisel neljal aastal jätkuõpet Eesti riigi ja Euroopa Sotsiaalfondi ühisrahastusel ligi **150 miljoni krooniga**.

Õpinguid oodatakse lõpetama:

- 1000 üliõpilast
- 400 kutseõppurit

Jätkamine on hea nii õppurile kui koolile

Tallinna Tehnikaülikooli õppeprorektor Jakob Kübarsepp:

Jätkuõppekava ühelt poolt suurendab katkestanute huvi õpingud lõpetada ja teiselt poolt võimaldab ülikoolil õpetegevuse tulemuslikkust parandada. Avaldusi laekub tõenäoliselt enim selliste teaduskondade erialadele, millistele eraldatakse rohkem õppekohti. Kuna suurimaks tehnikateaduskonnaks TTÜ-s on info- tehnoloogia teaduskond, siis ilmselt suurimat arvu avaldusi on oodata info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud erialadele. TTÜ loodab eelkõige näha jätkuõppureid riikliku prioriteetsusega loodus-, täppis- ja tehnikaerialadel.

KAS TEADSID, ET:

Lisaks tasemeõpingute jätkamisele koosrahastavad Euroopa Sotsiaalfond (ESF) ja Eesti riik kuni aastani 2013 töötavate inimeste ning lapsepuhkusel emade, puudega inimeste jt tööturule naasmist plaanivate inimeste täiend- ja ümberõpet.

Alates ELiga liitumisest on Eesti õppeasutuste ning haridussüsteemi arengusse paigutatud enam kui miljard krooni Euroopa Liidu tõukefondide toetusi.

Aastatel 2007–2013 toetab ESF Eesti elukestvate õpet ning teadus- ja arendustegevust 2,5 miljardi krooniga.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Ootame kõiki filmihuvilisi igal neljapäeval kell 18 Euroopa Liidu Maja infokeskusesse (aadressil Rävåla 4, sissepääs Laikmaa tänavalt) vaatama häid Euroopa filme! Seansid on tasuta. Filmiõhtute infolistiga saab liituda saates kirja e-posti aadressile info@euroopaliiit.ee

NELJAPÄEV, 4. MÄRTS KELL 18
"TERE TULEMAST" ("WELCOME")
PRANTSUSMAA 2009

Režissöör: Philippe Lioret
Film keskendub illegaalsete immigrantide probleemidele Prantsusmaal läbi 17-aastase Iraagist pärit kurdi noormehe loo, kes rändab oma tüdruksõpra otsides läbi Euroopa ning plaanib ujuda üle La Manche'i väina. Film on võitnud arvukalt auhindu rahvusvahelistel festivalidel, muu hulgas 2009. aastal Euroopa Parlamendi filmipremia LUX.

NELJAPÄEV, 11. MÄRTS KELL 18
"UNGARI PUSKÁS"
("PUSKÁS HUNGARY") UNGARI 2009

Režissöör: Tamás Almási
Dokumentaalfilm legendaarsest Ungari jalgpallurist Ferenc Puskásest – müstilisest mehest, kes oli 1950ndatel legendaarse jalgpallimeeskonna "Magyars" kapten ning hiljem Real Madridi maailmakuulus mängija. Elu jooksul seljatas mees oma elus vaesuse, elas üle Teise maailmasõja ja Ungari Revolutsiooni ning murdus vaimselt, kuid suutis peale meele- tuid pingutusi siiski uuesti tippu tagasi tõusta.

Filmidel on ingliskeelsed subtiitrid. Ülaltoodud filmid jõuavad teieni koostöös Ungari Instituudi ning Hollandi Kuningriigi, Tšehhi ja Soome suursaatkondadega.

NELJAPÄEV, 18. MÄRTS KELL 18
MAKEDOONIA FILMI ÕHTU.

NELJAPÄEV, 25. MÄRTS KELL 18
"HANNAHANNAH" HOLLAND 2007

Režissöör: Annemarie van de Mond
Romantiline komöödia Hannah'st, suure perekonna mustast lambast, kes on väga umbusklik lähedastele oma uut poiss-sõpra tutvustades. Lisaks püüab Hannah igati vältida oma vanemate pulma-aastapäeva pidustuste ettevalmistustes osalemist. Juhtub aga nii, et hoopis ta uus ja võluv kaaslane Victor on see, kes peo korraldamisse sukeldub.

NELJAPÄEV, 8. APRILL KELL 18
"KOLM TARKA MEEST"
("KOLME VIHASTA MIESTÄ") SOOME 2008

Režissöör: Mika Kaurismäki
Kolm vana sõpra satuvad karaokebaaris jõuluõhtut veetma. Politseinik Matti naine on samal õhtul sünnitanud lapse, kuid öelnud mehele, et too pole lapse tegelik isa. Erkki, lapse tõeline isa, on ametilt fotograaf ja suur naistemees, kes varjab, et on suremas vähki. Filminäitleja Ranno aga sõitis Pariisist jõuludeks Soome, et oma eksnaisele ja lapsele külla tulla, kuid selgub, et naine on surnud ja laps süüdistab juhtunud isa.

NELJAPÄEV, 15. APRILL KELL 18
"DUSKA" HOLLAND 2007

Režissöör: Jos Stelling
2008. aastal kandideeris film võrkeelse filmi Oscarile. Intellektuaal Bob, Hollandist pärit filmikriitik ja stsenarist külastab filmifestivali Kiievis ning kohtab huvitavat hulkurit Duskat. Midagi tõsisemalt mõlemata ütleb Bob Duskale, et too on alati oodatud Hollandisse tema juurde külla. Ühel päeval helistabki ootamatu külaline Bobi uksekella.

NELJAPÄEV, 22. APRILL KELL 18
TŠEHHI FILMI ÕHTU

NELJAPÄEV, 29. APRILL KELL 18
"PAANIKA" ("PÁNÍK") UNGARI 2008

Režissöör: Attila Till
Zsuzsil on kõik, millest noored naised unistavad: kolmekümnesena kaks kõrgharidust, suurepärase töö, ilus auto ning päris oma kodu. Ühel päeval tunneb nooruke suhtekorraldusjuht, et midagi on valesti... Pärast teraapiat paanikakliinikus seisab naise ees valik – kas jääda igavesti ärevushäirete küüsi või ennast kokku võtta ja eluga edasi minna.

NELJAPÄEV, 13. MAI KELL 18
EUROOPA FILMIDE ÕHTU HOOAJA
PIDULIK LÕPETAMINE –
HISPAANIA FILMI ÕHTU

Helista, kui on küsimusi

EUROPE DIRECT on tasuta teabetalitus, mida inimesed võivad kasutada kõikjal Euroopa Liidus, et saada vastuseid küsimustele ELi ja sellega seonduvate teemade kohta. Huvitab sind ELis töötamine või õppimine? Tahad saada teavet ELi põhiseaduse või institutsioonide kohta? Helista ja uuri järele!

EUROPE DIRECTi talitusel on: Ühtne tasuta telefoninumber 00 800 6789 1011, millele saab helistada ELi liikmesriikidest ning kus kõnelele vastatakse ka eesti keeles.

Tavaline telefoninumber 00 322 299 9696, millele saab helistada kõikjal üle maailma ning mille puhul kehtivad tavapärased kõnetariifid.

TULE MEILE KÜLLA!
Euroopa Liidu infokeskus
Laikmaa 15, Tallinn 10143
tel 626 4433, faks 626 4401
e-post info@euroopaliiit.ee
www.euroopaliiit.ee

EUROPE DIRECTi infopunktid:

Pärnumaa infopunkt
Akadeemia 2, 80088 Pärnu
Tel: 4479739
E-post: edir@parnumaa.ee

Valgamaa infokeskus
Kesk 12, 68203 Valga
Tel: 7666137
E-post: euroinfo@valgamaa.ee

Võru teabekeskus
Jüri 12, 65620 Võru
Tel: 7868335
E-post: euroinfo@mv.werro.ee

Viljandimaa infopunkt
Vabaduse plats 2, 71020 Viljandi
Tel: 4330428
E-post: edir@viljandimaa.ee

Jõgevamaa infopunkt
Suur 3, 48306 Jõgeva
Tel 7766312
E-post: euroinfo@jogevamv.ee

Hiiu ja Saare infopunkt
Leigri väljak 5, 92412 Kärdla
Tel: 4636065
E-post: euroinfo@hiiumaa.ee

Põlvamaa infopunkt
Kesk 20, 63308 Põlva
Tel: 7998910
E-post: euroinfo@polvamaa.ee

Jõhvi infopunkt
Pargi 27, 41537 Jõhvi
Tel: 3374950
E-post: margus@koda.ee

Euroopa Dokumentatsioonikeskuste kontaktid:

TÜ Euroopa Dokumentatsioonikeskus
Ruth Tammeorg
W. Struve 1, 50091 Tartu
Tel: 7375780
E-post: ruth.tammeorg@ut.ee
www.euroinfo.ee

TTÜ Euroopa Dokumentatsioonikeskus
Jana Jürisson
Akadeemia 1, 12611 Tallinn
Tel: 620 3555
E-post: jurisson@lib.ttu.ee

Rahvusraamatukogu Euroopa Dokumentatsioonikeskus
Li Lind
Tõnismägi 2, 15189 Tallinn
Tel: 6307330
E-post: li.lind@nlib.ee
www.nlib.ee

PAREMALE: 1 Näitleja. 7 Amet. 15 Triatlonist. 17 Peakate. 18 Kenadus. 19 Naisenimi. 21 Suitsumark. 22 Seleen. 23 Euroopa Liidu riik (vapp1). 24 Kreeka täht. 25 Rootsi kõrgushüppaja. 27 Euroopa Liidu riik (vapp 2). 29 Lind. 31 Roll. 33 Linn USA-s. 36 Alevik Tartumaal. 38 Libu. 39 LAHENDUS. 43 Poliitik. 44 Luulehobu. 46 Mootorisportlane. 48 Sidesõna. 50 Liivlaste vanem. 52 Näitleja. 53 Toit. 56 Kreeka täht. 58 Loom. 60 Noot. 61 Asesõna. 63 Hoop. 65 Stockholmi lennuväli. 67 Vormirõivas. 68 Euroopa Liidu riik (vapp 3). 69 Endine ooperilaulja. 70 Koeratõug.

ALLA: 1 Euroopa Liidu riik (vapp 4). 2 "Õnne 13" tegelane. 3 Terbium. 4 Poetess. 5 Eesti Raadio. 6 Muusik. 7 Riik Aasias. 8 Lennukimark. 9 Tegelane "Nukitsamehest" 10 Käsklus koerale. 11 Läti tõkkejooksukuulsus. 12 O. Merikanto ooper. 13 Piirits. 14 Vene naisenimi. 16 Näitleja. 20 Tallium. 22 Sally. 23 Laulja. 24 Mehenimi. 26 Pikk vangerdus. 28 Naiseks võtma. 30 Taevakeha. 32 Linn Poolas. 34 Euroopa Liitu pürgiv riik. 35 Lauljatar. 37 Ringi hulkuma. 38 Euroopa Liidu riik (vapp 5). 40 Elavhõbe. 41 Lastekirjanik. 42 Örsted. 43 Euroopa Liidu riik (vapp 6). 44 Euroopa Liidu riik (vapp 7). 45 Inglise filmitäht. 47 S. Rannamaa noorsooromaan. 49 Teatrikunstnik. 51 Endine näitleja. 52 Volga lisajõgi. 54 Lauseliige. 55 Kartulisort. 57 Kuu. 59 Naisenimi. 62 Politseijuht. 64 Hüüdsõna. 66 Argoon.

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	12	13		14
15						16	17				18		19	20	
21		22		23				24				25	26		
27			28		29		30						31	32	
33	34					35	36			37		38			
	39	40							41				42		
43					44		45					46			47
48		49	50	51		52				53	54		55		
56			57		58			59			60		61	62	
63	64		65						66	67					
68								69					70		

Võida auhind!

Saada ristsõna vastus ja võida auhinnaks ELi meeneid.

.....

Soovin tellida Eurokrati tasuta koju.

Nimi

Address

.....

Vastused palume saata
EUROOPA KOMISJONI
ESINDUS EESTIS
RÄVALA 4
TALLINN 10143

või tuua lähimasse
 Europe Direct infopunkti
 (aadresse vt lk 3).

